

Upravitelj: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg 7, telefon št. 24-55.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Nove ponemčevalnice na Koroškem

V letošnjem poslovnem letu je nemško šolsko društvo »Südmärka« dogradilo na Koroškem dve novi šoli tik ob jugoslovnski meji, in sicer na Zavrhu nad Bistrico v Rožu in na Obirskem blizu Železne Kaple Sola na Zavrhu so slovesno otvorili predzadnjo, ono na Obirskem pa zadnjo nedeljo.

Kako je s stvarstvom na Koroškem, ie v splošnem precej znano. Tako nepopolnih šolskih razmer ni lahko najti med evropskimi manjšinami. Koroška »dvojezična« šola je bila že pred vojno eminenten ponemčevalni pripomoček, dočim danes niti o kakih navidezni dvojezičnosti ne more biti več govora. Čeprav naj bi se učni red na koroških šolah ravnal po zakonu iz l. 1890, sta v resnici samo še dve utrkvistični šoli na Koroškem. V vseh ostalih se uporablja slovenščina, — ali bolje — slovensko koroško narečje, samo v toliko, da se otroci v prvih mesecih malo vpejejo v nemški pouk, ker nemščina enostavno ne razumejo.

Zato se današnje koroške dvojezične šole praktično prav nič ne razlikujejo od Südmärkinih, ki imajo v svojem programu načrtno ponemčevanje. Po pravilih Südmärke se mora namreč vsaka občina, na katere področju stoji Südmärkina šola, pogodbeno obvezati, da se bo na tej šoli poučevalo izključno samo nemški. Če pa bi bilo to iz praktičnih razlogov nemogoče, ako n. pr. otroci ob vstopu v šolo nemškega sploh ne razumejo, potem se sme učitelj posluževati nekaj začetnih mesecev maternega jezika otrok. Da se mora pouk vršiti dosledno v nemškem duhu, se razume samo po sebi.

Kljub temu, da danes na Koroškem ni nobene praktične razlike med državni in Südmärkini šolami, je vendar le velika teoretična razlika. V slučaju, da bi se šolsko vprašanje na Koroškem enkrat bolj pravično in razmeram odgovarjajoče rešilo, bi raznarodovalna tendenca na državnih dvojezičnih šolah odpadla, medtem ko bi Südmärkine šole lahko raznarodovale v enakem obsegu kakor danes. Zato pomeni vsaka Südmärkina šola na Koroškem novo raznarodovalno središče, ki deluje neodvisno od ostalih političnih prilik v deželi.

Doslej je imela Südmärka na Koroškem pet lastnih šol in večje število takih, ki jih je pri gradbi subvencionirala in si s tem zagotovila odločilen vpliv. Letos je povečala število lastnih šol za dve enorazrednici.

Svojevrsna je bila slovesnost ob otvoritvi Südmärkine šole na Zavrhu. Ceremoniji je prisostvovalo večje število oficijelnih zastopnikov, dočim domačega prebivalstva skorajda ni bilo. Slavnostni govor je za stroko opravil predsednik osrednje organizacije »Südmärke« dr. Mayer. Med drugim je trdil, da je Nemcem, zlasti pa »obrambnim delavcem« vsaka narodnost sveta, zato da ne bodo dovolili, da bi se je kdo dotikal. Rekel je, da pomeni mirno sožitje dveh različnih plemen in kultur na Koroškem medsebojno obogatitev.

To zadnje bi lahko postalo resnica, če bi koroški Nemci mirno sožitje sploh želeli. Toda pokazali so, da jim do »sožitja« niti ni, kar pa se tiče trditve, da je »Nemcem v aka narodnost sveta«, pomeni pač tipičen cinizem, ki se ne ženirano lahko norčuje tudi iz takih načel. Slovesnost je namreč zaključil zbor šolskih otrok, ki so se v obliki »naučene recitacije zahvalili vodstvu »Südmärke«, da jim je zgradila šolo. Med temi otroci je bila večina slovenska, zato je pač svojevrsna logika slavnostnega govornika, ki trdi, da je »Nemcem vsaka narodnost sveta«. In to ob otvoritvi Südmärkine šole, ki ima za glavno nalogo raznarodovanje Slovencev, predvsem slovenskih otrok. Grd, nemoralen cinizem je tako norčevanje iz koroških Slovencev in njihovih največjih svetinj. Toda iz ust zastopnika Südmärke nazadnje niti ne preseneča, saj sloni ta organizacija sama na nemoralni, nekrščanski osnovi. Mnogo manj razumljivo in mnogo težje pa je, da ne ravnajo dosti drugače niti najvišji službeni predstavniki današnje Avstrije. Oni vedno zatrjujejo, da hočejo državo vladati po načelih krščanske ljubezni in pravičnosti, ponovno so že tudi obetali, da bodo dali koroškim Slovincem vsaj osnovne možnosti narodnega življenja. Nobena teh obljub se še ni izpolnila. A to še ni dovolj. Kakor bi hotela koroškim Slovincem prav nazorno pokazati kaj na Dunaju mislijo o svojih obljubah in kako gledajo na njihov življenjski problem, sta na svečano otvoritev Südmärkine ponemčevalnice poslala »brzojavne pozdrave in čestitke« tudi zvezni kancelar in prosvetni minister.

Lojalnost koroških Slovencev napram Avstriji kot taki in še posebej napram današnjemu režimu je gotovo izven vsakega dvoma. To so ponovno priznali že tudi odgovorni voditelji današnje Avstrije. Ampak pa si mislimo, kako

ŽENEVSKA RESOLUCIJA O ŠPANJI

Obsodba vmešavanja v notranje zadeve drugih držav ter potrditev načel Društva narodov

Ženeva, 1. oktobra. AA. Delo uredniškega odbora šeste komisije skupščine Društva narodov, ki sestavlja resolucijo o španskih zadevah, je rodilo konkretne rezultate. Odbor je delal več dni in pritegnil nase pozornost tujakajšnjih krogov. Sodelovanje med angleškim in francoskim odposlanstvom in ostalimi odposlanci, ki so v tem odboru zastopana, smatrajo tu danes kot zelo koristno. Resolucija, ki jo je odbor sprejel sredi 1. oktobra, je zanimiva razprava, je sestavljena popolnoma v duhu pakta Društva narodov. V njej se zrcali v prvi vrsti soglasno stališče Velike Britanije in Francije o državljanski vojni v Španiji. Obenem je resolucija prevzela dober del španskih zahtev. Razen tega upošteva glavna načela ženevske ustanove.

Zato je jasno, da so resolucijo sprejeli s simpatijami v vseh krogih in da jo smatrajo za največji uspeh letošnjega zasedanja skupščine Društva narodov. Istega mnenja so v Parizu in Londonu. Resolucija sama je delo modrih kompromisov in popuščanja z vseh strani. Njena vsebina je približno tale:

Vsebina

1. Spoštovati je treba nedotakljivost in politično neodvisnost posameznih držav.
2. Preneha naj se vmešavanje v notranje zadeve drugih držav.
3. Upoštevajo naj se določbe londonskega odbora o nevmišavanju.
4. Londonski odbor ni rodil pričakovanih sadov. Na španskem se dejansko nahajajo tuje oborožene vojske, kar pomeni tujo intervencijo v španskih zadevah.
5. Upoštevajo naj se prejšnji sklepi sveta DN.
6. Nekatere države naj poskrbe za takojšen in popoln umik svojih vojakov, ki se bore v Španiji.
7. Članice Društva narodov, ki so sprejele dogovor o nevmišavanju, naj v nasprotnem primeru odstopijo od nadaljnje politike nevmišavanja.
8. Svet Društva narodov naj s pozornostjo motri nadaljnji razvoj dogodkov v Španiji.

Glavna razprava na seji šeste komisije je veljala sedmi točki, ki govori o ukinitvi politike nevmišavanja, in četrti točki, ki poudarja da se nahajajo v Španiji tuje oborožene vojske. V razpravo so posegla vsa odposlanstva, predvsem pa angleški in francoski zastopniki, ki so si prizadevali, da bi resolucijo sprejeli soglasno, kar se jim je v glavnem tudi uspelo. Pridrške so izrekle le Avstrija, Madžarska, Portugalska, Južna Afrika in Bolgarska. Vse druge države so resolucijo sprejele.

V tujakajšnjih krogih so davi poudarjali, da je v razpravo posegel z velikim uspehom tudi jugoslovnski zastopnik poslanik Božidar Purić, čegar izjavjanja sta sprejela tako francoski kakor angleški zastopnik.

Konstruktiven prispevek k ohranitvi miru

V ženevskih krogih so mnjenja, da je resolucija konstruktiven in dejanski prispevek k ohranitvi miru in v korist ženevske ustanove, na kateri temelji mir v

Pogojni Francov pristanek

General Franco za odpoklic prostovoljcev iz nacionalistične vojske, ako se istočasno umaknejo tudi prostovoljci iz republikanskega tabora

Pariz, 1. oktobra. br. Agencija Havas poroča, da so v glavnem stanu generala Franca podrobno proučili vprašanje odpoklica tujih prostovoljcev. Po vsestranskem posvetovanju in v sporazumu z Rimom in Berlinom je general Franco pristal na umik prostovoljcev iz nacionalističnega tabora, toda le s pogojem, da se istočasno umaknejo tudi vsi tuji prostovoljci iz valencijskega tabora. To naj se zgodi pod kontrolo treh oficijelnih generala Franca in posebnega policijskega zbora, ki naj za vsakega posameznega tujega prostovoljca ugotovi, v katero državo spada. »Echo de Paris« piše o vprašanju prostovoljcev v Parizu: Po Grandjevem razgovoru z Edenom se zdi, da konference treh veleisl o Španiji sploh ne bo. Glavni razlog nevarnosti so tuje čete, ki se bojujejo v Španiji. V prvi vrsti italijanske na Minorci in nemške v španskem Maroku in drugod. Za sedaj je samo toliko ugotovljeno, da se novi kontingenti ne bodo več pošiljali v Španijo. Vsekakor sta se angleška in francoska vlada povsem sporazumeli glede besedila note, ki bo izročena v Rimu, da še bolj podpre angleško-francoski korak z dne 24. septembra. Za Pariz in London je trenutno to najvažnejše, odločiti pa se je treba, kaj naj se ukrene takoj po tem koraku. Novo zadržanje Italije je nedvomno v zvezi z nameravanjem osi Rim-Berlin in sicer z namenom:

1. da se ti razgovori, zamišljeni kot razgovori v treh, spremenijo v razgovore štirih veleisl; 2. da se izloči iz razprav vprašanje evakuacije pomorskih in letalskih oporišč na Balearskem otočju, v Španiji in v španskem Maroku; 3. da se zloži angleško-francoski sporazum v korist kasnejše

mora biti našim koroškim rojakom pri srcu, ko prejemajo za svojo lojalnost in zvestobo takna priznanja in take nagrade, kakršni sta ti dve pozdravni brzojavki.

Evropi. Zanimivo je, da se resolucija ne poslužuje besede »tuja agresija«, kakor je zahtevalo špansko odposlanstvo. Namestu te besede rabi resolucija besedo »intervencija«. Na ta način se je končala ena najvažnejših in najbolj zanimivih ženevskih razprav, ki jo tolmačijo kot možnost, da bo tudi Italija sodelovala v prihodnje pri ureditvi španskega vprašanja. Špansko vprašanje je po tujakajšnjem mnenju najglavnejše vprašanje Francije in Velike Britanije in tudi Društva narodov. Zato nastopa Velika Britanija in Francija v popolnem soglasju.

Iz vsega tega sklepajo, da bo vendarle prišlo do tripartitne konference med Italijo, Francijo in Veliko Britanijo. Francija in Velika Britanija hoče vsekakor likvidirati dosedanje politiko nevmišavanja in na ta način omogočiti republikanski vladi redne trgovske stike z ostalimi državami.

V torek zaključek zasedanja DN

Vse kaže, da bo skupščina Društva narodov končala svoje letošnje zasedanje prihodnji torek. Preostaja samo, da skupščina Društva narodov sklepa o resoluciji, ki jo je sredi sprejel šesti odbor.

Ženevska resolucija za Španijo brez pomena

Ženeva, 1. oktobra. b. V tujakajšnjih diplomatskih krogih sodijo, da je resolucija o Španiji, kakršna je predložena skupščini DN, za Španijo brez velikega praktičnega pomena. Iz njega se dasta po sodbi poučenih razbrazil samo naslednji dve praktični točki: 1. želja po reviziji dosedanje politike nevmišavanja v španske zadeve, kar pomeni praktično: svobodno obvečevanje s Španijo, 2. Ugotovitev, da pomeni navzočnost tujih vojakov v Španiji kršitev načela o nevmišavanju, kar bo imelo za praktično posledico ugotovitve pozicije valencijske vlade, ki na ta način ne odhaja povsem praznih rok iz Ženeve. V tem je našla nadomestilo za odklonitev njene ponovne izvolitve v svet DN.

Nemška sodba o ženevski resoluciji

Berlin, 1. okt. AA. V tujakajšnjih političnih krogih ne pripisujejo predlogu resolucije DN zaštrnan Španije posebne važnosti. Predvsem mislijo, da izraža ta resolucija kot sad dolgotrajnega dela v odborih razne, celo med seboj protislovne nazore o španskih stvarih. Glede oblike resolucije mislijo v nemških političnih krogih, da je preveč ustregla Rusiji, o kateri je znano, da ni bila nikoli posebno zainteresirana pri sešljanju odbora za nevmišavanje in da bi bilo popolno izvajanje njegovih sklepov zanj le še nova nevarnost. Zato je po sodbi nemških političnih krogov želja Rusije razumljiva, da onemogoči politiko nevmišavanja.

V nemških političnih krogih izjavljajo, da razprava Ženeva o raznih vprašanjih, ki spajajo prav za prav v pristojnost londonskega odbora. Razen tega so v Ženevi mnogo preresetavali tudi vprašanje španskih prostovoljcev, ki pa je le, del španskega problema.

Jerusalem, 1. oktobra. br. Angleška vlada se je po posvetu z lokalnimi oblastmi v Palestini odločila za energične ukrepe proti arabskemu terorizmu, ki že štiri mesece vznemirja vso deželo in onemogoča vzpostavitev javnega reda in miru. Uradni komunikle poudarja, da so angleške oblasti storile vse, da bi ustregle Arabcem in omogočile mirno sožitje Židov, Arabci pa so kot odgovor na to še povečali svojo teroristično akcijo ter začeli ubijati celo uradne predstavnike oblasti. Da napravi temu početu konec, je angleška vlada naročila svojemu komisarju v Palestini, naj izvede vse potrebne ukrepe.

V izvajanju tega sklepa angleške vlade je bil danes razpuščen vrhovni arabski odbor, ki je vodil ves arabski pokret. Osrednji odbor in vse njegove organizacije po deželi so proglašene za nezakonite. Njihove prostore je policija zaprla in po vojaštvu zastražila. Razen tega so bili otrejeni strogi ukrepi proti vsem arabskim oddelkom, ki jih smatrajo oblasti za moralne krivce neredov in nemirov ter za duhovne povzročitelje raznih terorističnih dejanj. V zvezi s tem je bil odstavljen veliki mufti v Jeruzalemu kot predsednik mohamedanskega sveta. Njegove uradne prostore je zasedlo vojaštvo, policija pa vrši hišno preiskavo, ker upajo, da bo našla mnogo dokumentov, iz katerih bo mogoče ugotoviti glavne krivce poslednjih dogodkov. Nadalje je bil aretiran tajnik glavnega arabskega odbora Fuad Sabo, davcem je več vodilnih članov odbora z raznimteljem Arabske banke Hilmi-paso pobegnili in je za njimi izdana tirščica. Aretiran je tudi jeruzalemski župan Kalidji. Do aretacij je prišlo zaradi agresivnega nastopa glavnega arabskega odbora, ki je postal angleškim oblastem ultimativno zahtevo, naj takoj izpuste vseh 200 zaprtih Arabcev, ki so bili aretirani zaradi umora angleškega komisarja v Nazaretu. Palestinske meje so strogo zastražene in izvajajo na meji strogo kontrolo nad vsemi, ki prihajajo od zunaj ali hočejo zapustiti deželo. Telefon in brzojav sta pod kontrolo.

Energični nastop angleških oblasti je izzval v arabskih krogih veliko vznemirjenje in razburjenje. Arabci se zavedajo, da je napočil odločilni trenutek, zdi pa se, da se še ne mislijo ukloniti. Ponoči so razstrelili most, ki veže Palestino s Transjordanijo, na vseh glavnih progah pa so prekinili telefonske in brzojavne zveze. Angleške oblasti so morale mobilizirati vse razpoložljive vojske in policijske čete, da stražijo javna poslopja in vzdržujejo red. Povsod pa se čuti silna napetost in oblasti resno računajo z velikimi arabskimi izgedi. Vrhovni angleški komisar je izdal prooupn ef up »izjaviošuz uazozuz A wuz

Neugodni italijanski komentarji

Rim, 1. oktobra. o. Sodeč po komentarjih, ki so se pojavili danes v italijanskem tisku glede najnovijših pogajanj z Italijo na eni ter Francijo in Anglijo na drugi, odgovor italijanske vlade na še neizročeno angleško-francosko noto ne bo ugoden. Če je italijanska vlada že ne bo odklonila, bo vendar izrazila glede nje take pridržke, da sploh ne bodo mogoča nadaljnja pogajanja o španskih problemih. Italijanski listi posebej naglašajo, da španska resolucija Društva narodov lahko najhuje kompromitira pogajanja, za katera je Italija izrazila še svojo pripravljenost, poleg tega pa lahko še v zadnjem hipu onemogoči realizacijo sporazuma, ki je bil dosežen na pariški konferenci pomorskih strokovnjakov prizadetih treh zapadnih veleisl. Če italijansko-francosko-angleška pogajanja ne bodo dovedla do nikakega konkretnega rezultata, je gotovo, da bo likvidirana tudi vsa nevtralnostna politika glede Španije.

Angleška nota generalu Francu

London, 1. oktobra. o. Kako: zatrjujejo dobro poučeni krogi, je angleška vlada

po svojem poslaniku v Hendayu poslala vladi generala Franca noto, v kateri je obrazložila svoje stališče glede angleških interesov v severni Španiji in njihove zaščite, ki je postala prav posebno pomembna, odkar so španski nacionalisti zavzeli baskovsko deželo. Angleška vlada se je generalu Francu obenem ponudila za posredovalko pri morebitnih pogajanjih za premirje med nacionalisti in republikanci.

Kakor poročajo iz Pariza, je francoska vlada po svojih zvestoprikih v ženevi pri delegatih valencijske vlade prav tako sondirala teren za morebitna taka pogajanja in se ponudila za posredovalko.

Francija bo odprla svoje meje ob Španiji

London, 1. okt. o. »Daily Telegraph and Morningpost« poroča, da je francoska vlada obvestila vlado v Valenciji, da bo opustila nevtralnostno politiko, če se tuji prostovoljci ne bodo umaknili iz Španije. Angleška vlada je na drugi strani informirala francosko, da pod gotovimi pogoji, ki bi se mogli pojaviti pri pozajanjih z Italijo, ne bo nasprotovala francoski nameri, da se ukine zapora francosko-španske meje. Anglija se sicer zaveda nevarnosti, ki bi zaradi tega nastala za evropski mir, zato pa si bo skupno s Francijo prizadevala, da se doseže sporazum z Italijo.

Zasedanje španskega parlamenta

Valencia, 1. oktobra. br. Po daljšem odmoru so se danes zopet sestali kortesi, namreč februarja 1936 redno izvoljeni španski parlament. Seje se je udeležilo 136 poslancev, med njimi tudi zastopniki zmernejših skupin, ki so se po izbruhu državljanske vojne umaknili v inozemstvo, a so se sedaj vrnili v Valencijo, da podpro republikanski režim. Med temi so bili vodja centra Bujaderos, vodja konservativnih republikancev Maura in drugi. Sejo je otvoril predsednik parlamenta Barrio, nakar je govoril min. predsednik Negrin. Najprej je orisal položaj v državi in na bojiščih, nato pa pojasnil, kaj je vlada doslej izvedla od programa, ki si ga je zastavila ob prevzemu oblasti. Njen končni cilj je in ostane konec vojne in obnova miru. Zelim red, pravičnost ter mir, ki bo zagotovil neodvisnost španske republike in dal španskemu narodu možnost, da si po svojih demokratičnih ustanovah izbere režim, ki mu bo najbolj prijal. Ostro je obsojal po-

četje držav, ki so priznale režim generala Franca in nastopajo sedaj proti zakoniti španski vladi. Svoj govor je končal z izjavo: Borimo se za Španijo, ki bo samo španska in nikogar drugega!

Nato sta govorila socialist Pena in republikanec Maura nakar je zbudil senzacijo s svojim govorom vodja centra Bujaderos, ki je naglasil, da se je vrnil v Španijo zato, da podpre republikanski režim. Pred vami, pred vso Španijo in pred vsem svetom izjavljam, da je samo valencijska vlada zakonita španska vlada. Svoj govor je končal z izjavo, da bo njegova skupina podpirala vlado Negrina, ki predstavlja republikansko Španijo.

Parlament je nato razpravljal o raznih predlogih vlade, ki se tičejo gospodarske in socialne organizacije države.

Zbornica je sprejela več zakonskih aktov, med temi tudi zakon o podaljšanju obsednega stanja na vsem ozemlju pod republikansko oblastjo.

Močna roka v Palestini

Angleške oblasti so začele energično nastopati proti arabskim teroristom — Vrhovni arabski odbor je razpuščen, voditelji pa aretirani

Jerusalem, 1. oktobra. br. Angleška vlada se je po posvetu z lokalnimi oblastmi v Palestini odločila za energične ukrepe proti arabskemu terorizmu, ki že štiri mesece vznemirja vso deželo in onemogoča vzpostavitev javnega reda in miru. Uradni komunikle poudarja, da so angleške oblasti storile vse, da bi ustregle Arabcem in omogočile mirno sožitje Židov, Arabci pa so kot odgovor na to še povečali svojo teroristično akcijo ter začeli ubijati celo uradne predstavnike oblasti. Da napravi temu početu konec, je angleška vlada naročila svojemu komisarju v Palestini, naj izvede vse potrebne ukrepe.

V izvajanju tega sklepa angleške vlade je bil danes razpuščen vrhovni arabski odbor, ki je vodil ves arabski pokret. Osrednji odbor in vse njegove organizacije po deželi so proglašene za nezakonite. Njihove prostore je policija zaprla in po vojaštvu zastražila. Razen tega so bili otrejeni strogi ukrepi proti vsem arabskim oddelkom, ki jih smatrajo oblasti za moralne krivce neredov in nemirov ter za duhovne povzročitelje raznih terorističnih dejanj. V zvezi s tem je bil odstavljen veliki mufti v Jeruzalemu kot predsednik mohamedanskega sveta. Njegove uradne prostore je zasedlo vojaštvo, policija pa vrši hišno preiskavo, ker upajo, da bo našla mnogo dokumentov, iz katerih bo mogoče ugotoviti glavne krivce poslednjih dogodkov. Nadalje je bil aretiran tajnik glavnega arabskega odbora Fuad Sabo, davcem je več vodilnih članov odbora z raznimteljem Arabske banke Hilmi-paso pobegnili in je za njimi izdana tirščica. Aretiran je tudi jeruzalemski župan Kalidji. Do aretacij je prišlo zaradi agresivnega nastopa glavnega arabskega odbora, ki je postal angleškim oblastem ultimativno zahtevo, naj takoj izpuste vseh 200 zaprtih Arabcev, ki so bili aretirani zaradi umora angleškega komisarja v Nazaretu. Palestinske meje so strogo zastražene in izvajajo na meji strogo kontrolo nad vsemi, ki prihajajo od zunaj ali hočejo zapustiti deželo. Telefon in brzojav sta pod kontrolo.

Energični nastop angleških oblasti je izzval v arabskih krogih veliko vznemirjenje in razburjenje. Arabci se zavedajo, da je napočil odločilni trenutek, zdi pa se, da se še ne mislijo ukloniti. Ponoči so razstrelili most, ki veže Palestino s Transjordanijo, na vseh glavnih progah pa so prekinili telefonske in brzojavne zveze. Angleške oblasti so morale mobilizirati vse razpoložljive vojske in policijske čete, da stražijo javna poslopja in vzdržujejo red. Povsod pa se čuti silna napetost in oblasti resno računajo z velikimi arabskimi izgedi. Vrhovni angleški komisar je izdal prooupn ef up »izjaviošuz uazozuz A wuz

odločen za vsako ceno vzpostaviti v Palestini red in mir, in ponovno svari Arabce pred nepremišljenimi dejanji.

Uvedba cenzure

Jerusalem, 1. oktobra. AA. Predsednika arabske stranke Huseina so prišli v Behebi. Oblasti so izvedle še mnoge hišne preiskave in aretirale razne osebe. Komisar je obvestil uredništva listov z okrožnico, da je uvedel cenzuro in da je prepovedana objava vseh vesti razen tistih, ki jih dobe od oblasti.

Deportacija arabskih voditeljev

Jeruzalemskega župana in Fuada Sabo so prepeljali na neko angleško križarko, ki ju bo z ostalimi osebami, ki so jih zadnje dni aretirali, prepeljala na otok v Indijskem oceanu. Med hišno preiskavo v arabski banki so našli tudi mnoge važne listine. Zaradi sedanjih dogodkov angleški polk, ki je bil namenjen v Egipt, še ne bo zapustil Palestine.

Dr. Krofta v Parizu

Pariz, 1. okt. AA. Češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta je sredi prišel v Pariz, kjer bo ostal do nedelje kot gost francoske vlade. Oiskal bo tudi mednarodno razstavo. Danes mu je podpredsednik vlad Lezon Blum podelil obred, ki so se ga poleg drugih udeležili tudi predsednik vlade Chautemps, zunanji minister Delbos in češkoslovaški poslanik v Parizu Osueki.

Angleški vojni minister v Benetkah

Benetke, 1. okt. AA. V Benetke je prišel prvi lord britanske admiralitete Duff Cooper. Kakor je znano, se Cooper mudi na inspekciji britanskih oporišč na Sredozemskem morju.

Badoglio v Budimpešti

Budimpešta, 1. oktobra. AA. Predstojnik glavnega italijanskega štaba maršal Badoglio, je prišel v Budimpešto, kjer ostane nekaj dni. Njegov obisk je čisto zasebnega značaja.

Smirnov namestnik Vorošilova

Moskva, 1. oktobra. b. Osrednji odli Sovjetske unije je vnenoval za namestnika vrhovnega poveljnika rdeče armade maršala Vorošilova Petra Smirnova, načelnika političnega vodstva rdeče armade. Glede na dosedanje funkcije Smirnova se zdi zelo verjetno, da je to imenovanje v zvezi z veliko prediževalno akcijo, ki jo hoče sovjetska vlada izvesti v zvezi armadi.

Pogajanja v Zagrebu

Včeraj so se drugi sestali beograjski delegati in doktor Maček — Pogajanja se bodo danes nadaljevala

Zagreb, 1. oktobra. Po včerajšnjih prvih stikih med dr. Mačkom in delegati beograjskega dela združene opozicije je zavladalo v zagrebskih političnih krogih vobče prepričanje, da se ni tako kmalu pričakovati podrobnega pismenega sporazuma med dr. Mačkom in srbijansko združeno opozicijo.

Davi je dr. Maček sprejel zastopnike bivše SDS, ki snoči niso bili povabljeni na sestanek z beograjskimi delegati, in jih je obvestil o sročnih pogajanjih z njimi. Pri tem sta bila navzoča tudi inž. Košutić in prof. Jelašić.

Dr. Maček se je takoj nato sestel s svojimi najbližjimi sodelavci iz HSS in z njimi ves dopoldne razpravljali o beograjskem načrtu in o svojih pomislekih. Pri dr. Mačku so bili inž. Košutić, prof. Jakov Jelašić, dr. Scholl, dr. Jakovljević in se nekateri drugi. Pri bivšem velikem županu Juriju Gašparcu pa so se istočasno sestali člani vodstva bivše SDS.

Popoldne ob 17. je bil končno drugi sestanek dr. Mačka z beograjskimi delegati. Poleg dr. Mačka in Beograjskega sveta bila prisotna še po dva člana vodstev HSS in SDS. Sestanek je trajal poldruge uro in se

zaključil tik pred 19. O njem je bil nato objavljen naslednji komunikat:

»Zastopniki združene opozicije so se danes ob 17. drugi sestali z dr. Mačkom. Na tem sestanku se je nadaljevala izmenjava misli o sporazumu. Določeno je bilo, da se bodo razgovori jutri zjutraj ob 9. nadaljevali. Sestanku so prisostvovali poleg dr. Mačka, dr. Laza Markovića, Božidar Vlačić, dr. Milan Gavrilović, inž. Avgust Košutić, prof. Jelašić, Večeslav Vilder in Sava Kosanović.«

Udeleženci konference so bili zelo rezervirani in novinarjem niso hoteli dati nikake izjave. Vsi povrsti so se sklicevali na komunikat. Kljub temu pa se je zvedelo, da so včeraj samo načelno razpravljali o beograjskem načrtu za sporazum in da se je šele danes pričela razprava o njegovih podrobnih določilih. Posebne težave so nastale pri obravnavi dodatkov Ace Stanojevića k predlogu dr. Gavrilovića, za katere je dr. Maček šele sedaj zvedel. Ti dodatki kaže znatno omejujejo prvotni predlog beograjskega dela združene opozicije, na katerega je dr. Maček ob priliki svojega sestanka z beograjskimi delegati pred sredi septembra načelno pristal.

Kje bo stal spomenik kralja Aleksandra

Na seji spomeniškega odbora se je večina izrekla proti sedanjim načrtom

Ljubljana, 1. oktobra. Danes ob 18. je bila v mestni zbornici seja širšega odbora za spomenik kralju Aleksandru v Ljubljani. Prišlo je 34 odbornikov, navzoč pa je bil tudi ljubljanski župan dr. Adlešić. Senator Hribar je kot predsednik odbora najprej poročal o dosežanjem poteku akcije za postavitev spomenika. Grajal je tudi nastop slovenskih kiparjev, ki so sklicali posebno zborovanje, da so se izrekli proti predloženim osnutkom. Blagajnik inž. Beve je poročal, da ima odbor na razpolago za spomenik 1.470.773. Din. Največji postavki med izdatki sta 20.000 Din za nagrade in prvem, idejnem natečaju in 24.000 Din za podrobno izdelavo od prof. Plečnika predloženih osnutkov. Tajnik odbora direktor dr. Lokar je prečital dopisa društva slovenskih likovnih umetnikov in ljubljanskega pododbora vojnih dobrovoljcev. Likovni umetniki se ne strinjajo s postopanjem spomeniškega odbora; njihov dopis smo objavili že v včerajšnjem »Jutru«. Vojni dobrovoljci, iz katerih vrst je izšla prvotna pobuda za postavitev spomenika, pa smatrajo, da bi bil za spomenik najbolj primeren prostor na Kralja Petra trgu; za sedanjim osnutkom se ne morejo navdušiti.

Razvila se je debata, v kateri je bilo poudarjeno, da kazinski vrt vsaj za sedaj

še ni primeren kraj za postavitev monumentalnega spomenika. Župan dr. Adlešić je izjavil, da je ureditev tako zvanega Južnega trga, ki naj bi nastal, tam kjer je sedaj kazinski vrt, po načrtih prof. Plečnika že sklenjena stvar. Občina je že letos določila znesek 150.000 Din za ureditev Zvezde, prihodnje leto pa bo vrtirala še večji znesek. Predlog vojnih dobrovoljcev, naj bi se spomenik postavil na Kralja Petra trgu, bo težko izvedljiv, ker je občina od prof. Plečnika prejela za ureditev tega trga že drugačen načrt.

Dr. Žirovnik je predlagal, naj se posebej glasuje o prostoru in spomeniku. Predsednik je zato najprej odredil glasovanje o prostoru, kje naj se spomenik postavi, ali po sedanjem načrtu na kazinskem vrtu, ali kje drugje. Proti temu načrtu je glasovalo 17, zanj pa 11 odbornikov, dočim se jih je 6 zdržalo glasovanja. Zaradi izida glasovanja, ki je vzbudil v dvorani precej živahno razpoloženje, je seveda odpadla razprava o dosežanjih načrtih za Aleksandra, razve propileje in tudi razprava o oddaji del, ki sta bili na dnevnem redu. Na predlog dr. Žirovnika je bilo naposled sklenjeno, naj se ožji odbor z ozirom na novi položaj vnovič posvetuje s prof. Plečnikom, potem pa skliče novo sejo.

Promocija gojencev vojaške akademije

Beograd, 1. okt. p. Na vojni in intendantski akademiji so bili danes slovesno promovirani gojenci poslednjih letnikov nižje in višje šole v akademiji. Svečanosti so prisostvovali tudi vsi ostali gojenci, poleg njih pa zastopniki naše vojske in Nj. Vel. kralja.

Na vojni akademiji se je svečanost pričela že ob 9. Gojenci so se na dvorcu razpostavili v kare. Nasproti tribuni so se postavili absolventi nižje šole, desno od njih absolventi višje šole, zatem gojenci II. letnika višje šole in gojenci obeh ostalih letnikov nižje vojaške akademije. Malo pred 10. uro je prisel v akademijo pomočnik vojnega ministra general Milorad Petrović. Z njim se je pripeljal tudi načelnik glavnega generalnega štaba armijske general Nedić, ob 10. pa je končno prisel kraljev odposlanec, njegov prvi adjutant general Hristić, ki je sprejel raport upravnika akademije generala Vladimira Cukavca.

General Cukavac je nato otvoril svečanost s pozdravnim govorom, v katerem je poudaril veliki pomen današnjega dne za naše najmlajše častnike, ki se danes po-

svečajo aktivni službi za kralja in domovino. Ko je prečital čestitke vojnega ministra generala Marica, sta bili podeljeni nagrade — kraljevi sabli najboljšima gojencema obeh poslednjih letnikov višje in nižje šole. Nagradi sta prejela absolvent 37. razreda višje šole vojne akademije artiljerijske poručnik Stanislav Podboj iz Ljubljane in absolvent 62. razreda nižje šole vojne akademije Miodrag Simić iz Paraćina. Oba sta v zahvali za kraljev dar obljubila, da bosta vselej izpolnjevala svoje dolžnosti napram kralju in domovini. General Cukavac je nato s ponovnim govorom in vzklikom Nj. Vel. kralju zaključil svečanost.

Prav tako je bila svečanost tudi v intendantski akademiji, kjer so bili promovirani za podporučnike gojenci, ki so dovršili II. razred nižje šole, in oni, ki so dovršili IV. razr. višje šole. Nj. Vel. kralja je tudi pri tej slovesnosti zastopal njegov adjutant general Hristić. Poročnik Peter Vukobratović, ki je dovršil višjo šolo, in Ljubomir Čirić, ki je dovršil nižjo šolo, sta kot prva odličnjaka prejela v dar zlati urli Nj. Vel. kralja.

Najbolj krvava bitka na Kitajskem

Velika japonska ofenziva severno od Šanghaja — Velike izgube na obeh straneh

London, 1. okt. br. Reuterjev urad poroča iz Šanghaja, da se je razvila danes ob začetka borb za Šanghaj največja in najbolj krvava bitka. Pri Lotienju, severno od Šanghaja, so Japonci davi zgodaj prešli v ofenzivo. Najprej so s težkim topništvom in s pomočjo letal zasuli kitajske postojanke s težkimi bombami, nato pa so začeli napadati s tanki in pehoto v gostih kolonah. Cilj japonske ofenzive je bila obkolitev Lihunga, kjer so zbrane glavne kitajske čete na tej fronti. Če bi se jim to posrečilo, bi bil Šanghaj oropan glavne obrambe in bi se moral vdati. Kitajci pa so se postavili Japoncem čvrsto v bran ter so odločno branili vsako ped zemlje. Razvilo se je stahovitno klanje. Kitajci so se umaknili le na nekaterih najbolj šibkih postojankah, obdržali pa so vse svoje glavne obrambne linije. Japonci so se morali na posled brez uspeha, a z velikimi izgubami umakniti. Kitajske čete so osvojile tudi vse včeraj pred severnim kolodvorom izgubljene postojanke ter so potisnile Japonce daleč nazaj.

Japonski vojaški ataše v Nankingu je priznal, da japonska ofenziva pri Šanghaju ni po časi napreduje. Potrdil je kitajska poročila, da so morali Japonci svoj napad danes ustaviti ter se umakniti, dokler ne dobe ojačitve. Priznal je tudi, da so imeli Japonci velike izgube tudi v bojih za Lotien in Lihunga, kjer so prav tako naleteli na nepričakovano močan odpor Kitajcev. Po podatkih japonskega vojaškega atašea so imeli danes Japonci pri Šanghaju 1.893 mrtvih in 5.673 ranjenih, kitajske izgube pa ceni na 20.000 mrtvih in 35.000 ranjenih. Izgube japonskih mornariških čet še niso poznane, za prav tako velike, ker so se

morali mornarji umakniti popolnoma zdesetkani.

Japonsko prodiranje na severu

Peking, 1. oktobra. O Japonske severna vojska je prodira do Futunga, ki leži že 60 milj južno od dosežane fronte. Položaj kitajske vojske je zelo nevaren, ker ji grozi bočni napad od vzhoda. Med železniškima progama Peking-Hankov in Tienzin-Nanking so Japonci prodrli do trdnjave Tungvan. Po poslednjih vesteh je ta trdnjava že padla. Tungvan je le 80 km daleč od meje pokrajine Šantung. Splošno sodijo, da bodo Japonci skušali z vso naglico prodrati tudi v to deželo. V Šantungu se namreč doslej še niso odločili, ali se bodo borili proti Japoncem ali pa se z njimi sporazumeli. Odločitev je odvisna od stališča, ki ga bo zavzel guverner Šantungške pokrajine.

Akcija za spomenik kralja Petra v Beogradu

Beograd, 1. oktobra. AA. Odbor za postavitev spomenika kralju Petru Velikemu Osoboditelju, je imel predvčerajšnjim v dvorani državnega sveta sejo pod predsedstvom dr. Ninka Perića. Za podpredsednika ožjega odbora so izvolili senatorja Ivana Hribarja, za člana pa beograjskega župana Vlado Ilića, predsednika kasalskega sodišča Rusomira Jankovića in predsednika državnega sveta dr. Stefana Sagadinja. Na seji so nadalje razpravljali o spomeniku samem, o kraju, kjer naj bi stal in o načinu zbiranja prispevkov.

Beleške

Besede in dejanja

Naše podeželsko glasilo JRZ, »Domoljub«, razpravlja v svoji zadnji številki o intervencijah. Pravi, da se dandanes nobena, tudi najbolj upravičena stvar ne reši brez intervencije kakšnega poslanca. »Naš centralistični sistem, ugotavlja »Domoljub«, je ponižal poslance tako, da skoro ne vrše drugih poslov, ko same intervencije. Ko pridejo v Beograd, leta okrog piscev in referentov za najmanjše malenkosti.«

»Domoljub« sam si ne upa trditi, da bi bilo danes kaj boljše, kakor je bilo poprej. Seveda pa ne bi bil zvest sebi in svoji morali, če ne bi krivde zvrnil na nacionaliste. Zato je napisal: »Intervencije so sramota naše uprave ter ogledalo Kramer-Pučeljeve centralizma.« Za velike bebece morajo imeti gospodje pri »Domoljubu« svoje čitatelje, da si jim upajo priti s takimi trditvami.

Za zelo nerazsodne pa jih morajo tudi imeti, da so si upali svoj članek zaključiti z naslednjimi stavki: »Edini izhod iz teh nevdržnih razmer je popolna samouprava pokrajini, tako da bo vsaka intervencija v Beogradu sploh nepotrebna. Tako popolna samouprava pa seveda našim Jugoslovenom ne gre v njih temne račune. Toda naš slovenski narod ne bo odjenjal, dokler si ne pribori take resnične in polne svobode.«

Lepe so te besede, prepričani pa smo, da jih je tudi med domoljubovimi čitatelji že vedno več, ki znajo razlikovati med besedami in dejanji. Lepe in velike besede so poceni, a samo dejanja kaj veljajo. In ne dejanja zaman čakajo tudi »Domoljubovi« bralci.

Sodelovanje srbskih prosvetnih organizacij

Kakor poročajo zagrebški listi, je v teku akcija, da bi se vodilne srbske kulturne institucije, na čelu jim Akademija znanosti v Beogradu, dogovorile o nekaki razdelitvi dela. Akcijo je sprožila sarajevska Prosveta in bi se bil moral prvi sestanek delegatov vršiti že v septembru. Ker pa beograjska akademija še ni določila svojih zastopnikov, je bil sestanek odložen na oktober. Po predlogu Prosvete naj bi beograjska akademija izdajala izključno znanstvena dela, Srbska književna zadruga beletristična dela, Matica srbska ljudske njige, Prosveta pa mladinske knjige.

Krščanska ljubezen in brutalna sila

»Koroški Slovenec« je posvetil uvodnik nemškemu hitlerizmu, katerega seveda v vsakem pogledu odklanja. Za konec je napisal naslednje stavke, ki veljajo tudi izven avstrijskih mej:

»Na dnu vsega življenja je ali krščanska ljubezen ali brutalna sila. Samo na videz ljubezen ponižuje, podrejuje in obvezuje, v resnici pa osvobojuje, nadrejuje in osamosvobuje. Samo na videz je ljubezen vedno spet premagana, v resnici pa slavi venomer svojo zmago.«

Bivši Maksimovičev kandidat o sporazumu

Pod tem naslovom poroča »Obzor« iz Zelenice: »Tukaj je bil politični sestanek, na katerem je govoril upokojeni polkovnik Nikola Premović, kandidat na listi Bože Maksimovića pri volitvah 5. maja 1935. V svojem govoru je podčrtal, da ne more biti govora o prevzemu državne oblasti po združenju opozicije, dokler bo ta zahtevala spremembo oblike državne ureditve.«

Značilen naslov

»Domoljub« poroča: »V Zagrebu je nastal v hiši, kjer je skladišče lista »Danica«, ki ostro napada dr. Mačka, požar, ki je uničil vse skladišče. Gasilcem se je posrečilo, da so požar omejili.«

To poročilo je prinesel list pod naslovom »Hrvatje ne puste dr. Mačka napadati.« Naslov je docela v skladu z uvodnikom v prejšnjem »Domoljubu«, ki je kregel svoje čitatelje, da so premalo korajžni v politični borbi, ter jih bodril, naj se učijo od — Ircev.

Iz mladinske JNS

Jutri, v nedeljo, bo v Ljubljani ob pol 10. dopoldne v drugem nadstropju Kazine ustanovni občni zbor mladinske organizacije JNS za ljubljanski okoliški srez. Poročali bodo zastopniki banovinskega odbora OJNS ter narodna poslanka Albin Koman in Milan Mravlje.

Isti dan, v nedeljo, bo v restavraciji Čop v Koroški Beli ob 15. popoldne ustanovni občni zbor krajevne mladinske organizacije JNS za Koroško Belo in Javornik. Poročala bosta predsednik banovinskega odbora JNS inž. Jože Rus in nar. posl. Milan Mravlje.

V sredo zvečer je imela ljubljanska sreška organizacija omladine JNS svoj prvi letošnji predavateljski večer. Urednik »Jutrac« dr. Branko Vrtno je številno zbranim poslušalcem orisal najvažnejše probleme mednarodne politike in odnos naše države do njih. Poudaril je potrebo, da proučujemo mednarodna vprašanja vedno z našega lastnega vidika, s stališča življenjskih interesov Jugoslavije, in se ne dajamo zavajati po tujih propagandah. Za svojima znanjima izvajanja je žel živahen aplavz.

Namestnik ministra socialne politike

Beograd, 1. oktobra. AA. Ministra za socialno politiko in narodno zdravje, ki se bo dalj časa mudil v tujini, bo nadomeščal minister za trgovino in industrijo dr. Milan Vrbanić.

Iz državne službe

Beograd, 1. oktobra. p. Imenovani so za docenta v 7. pol. skupini na tehniški fakulteti v Ljubljani dosedanjí honorarni nastavnik inž. Matej Zumer, diplomirana filozofka Milena Bežanova za suplento na drž. realni gimnaziji v Celju, absolvent učiteljskega študija Gerželj iz Celja pa za učitelja na Gor. pri Smarju.

Upokojeni sta oficial Martin Mraz in blagajničarka Franta Habe pri železniški direkciji v Ljubljani, preveden pa je skladiščni zvanik Ludvik Ludovaj za pomožnega blagajnika na trbovelski postaji. Premestjen je k gozdarskem oddelku banke uprave v Zagrebu uradniški pripravnik inž. Ivo Modrek, doslej v Ljubljani.

Štiri glavne akcije

Bolnišnica, jadranska železnica, jadranska cesta, poglavitve železnice skozi Ljubljano

Is krogov akcijskega odbora za ureditev kolodvora v Ljubljani smo prejeli čim prej prodre tudi pri odločitvah čim prej, kakor si jih je osvojila še vsa naša naslednja, uvaževanja vredni članek. Želimo le, da bi v njem nanašane misli javnost.

Pri nas so trenutno v teku štiri važne akcije, ki so za Ljubljano in našo ožjo domovino nujno potrebne, katerih neugodna ali prekasna rešitev bi najbrže za dolga desetletja usodno vplivala na naše življenjske razmere, predvsem pa še na razvoj slovenske prestolnice. Vse štiri vežejo že dolga leta živahno zanimanje prebivalstva naše banovine, so že leta in leta predmet časopisne razpravljanja in razgovorov na anketah ter snov predavanj in člankov v revijah. Te akcije so:

- 1.) železniška zveza Slovenije z morjem preko Črnomlja in Vrbovskega na Sušak;
- 2.) moderna jadranska cesta Ljubljana—Sušak;
- 3.) nova in zadosti velika bolnišnica v Ljubljani;
- 4.) poglavitve železnice v Ljubljani.

Sicer imamo v naši banovini še druge težnje in bolečine in z njimi povezane želja, zahteve ali celo že vpeljane akcije. Večinoma so pa te potrebe bolj lokalnega značaja ali pa še niso zadostno dozorele in njih nujnost in potreba nista še tako splošni.

Katero od omenjenih štirih naših stremiljenj je danes najbolj pereče in nujno, je težko presoditi. Precej pravilno bi rekli: vsa štiri! Zakaj, vse te zahteve bi morali imeti izpolnjene vsaj že pred desetletjem! In imeli bi jih lahko že resnično izpolnjene in poleg teh še mnogo drugih, če bi bili sami v naših upravičenih zahtevah bolj odločni in če bi tako naše hotenje najprej dobro pripravili, tako zasnovano, načrtno, proračunsko in ga tudi primerno utemeljili. Predvsem pa bi morali biti Slovenci pri takih akcijah bolj skrbni, da bi vsaj pri naših gospodarskih in kulturnih težnjah nastopali enotno, jih ne obravnavali s stališča lokalno politične taktike in jih ne podrejali strankarskim ali sličnim interesom. Da je bilanca uradnih statističnih podatkov o dajatih prebivalstva naše banovine v primerjavi z mnogo manjšimi dajetvami prebivalstva ostalih banovin za nas tako porazna in da so javne investicije pri nas neprimerne manjše, kakor v drugih delih naše države, je mnogo kriva prav naša razdrojenost in nesloga.

Da bomo mogli presoati večjo ali manjšo nujnost ter upravičenost omenjenih štirih akcij, poglejmo, kako in kdaj so se te težnje in potrebe pojavile, v koliko so v svojem razvoju napredovale in v koliko so bile uspešne.

Potreba krajše in boljše železniške in tudi cestne zveze z našim morjem je nastala že pred osemnajstimi leti, ko smo po državnih razmejitvi izgubili tedanje izredne in najboljše cestne in železniške zveze na Jadransko obal. Pravilno in upravičeno lahko označimo ta udarec Sloveniji kot težko vojno škodo. Kakor pa so po vojni prizadeti krajev in južnih delih države takoj prikočili na pomoč, jim pomagali z ogromnimi javnimi deli, (saj so tam izvršili nad 75% vseh povojnih železniških novogradenj itd.), tako bi bili morali tudi okrajni Slovenci in z njo Ljubljani že pred desetletjem odpomoci z boljše cestno in železniško zvezo do Jadrana, ki bi nadomestila izgubljene prejšnje bližje priključke.

Za 47 km dolgo progo Črnomelj—Vrbovsko, ki jo odprla vsej banovini morsko luko na Sušaku, so že izdelani načrti in proračun v znesku 115 milijonov dinarjev. Ta proga je že tudi izvršena v uredbo ter na licu mesta podrobno proučujejo in dovršujejo priprava, ki so potrebne pred pričetkom gradnje.

Za jadransko cesto na Sušak so pridobljeni in odprti krediti za njeno podrobno proučitev in trasiranje, prav tako za izdelavo načrta in proračuna. Ta pripravljana dela se bližajo zaključku, bo pa še potrebno trdo delo, da bo mogoče prepričati odločilne čimtelje o resnični potrebi te, zlasti za naš tujski promet nepogrešljive ceste.

Ljubljanska bolnišnica je naša najbolj žalostno poglavitve, je sramotna poga na naši civilizaciji. Težave, težkoče in prenatrpanost v njej niso lele od danes. Poznamo jih že več let, a so se zadnji čas poostrele do take stopnje, da so že postale nevdržne. Akcija za novo moderno bolnišnico je v teku, zdi se pa, da je pri tem postopek premalo smotren. Urajeni in pripravljani niso niti temelji, ki bi omogočili uspešen in hiter potek akcije. Tako se ni odločeno, kje naj bi bil prostor za novo bolnišnico, niti ni končno noveljano odločeno, ali naj bi bila nova bolnišnica izvedena v enoposlopnem ali pavilionskem sistemu, ni še dozorelega programa, ki je potreben za sestavo načrtov, in seveda tudi ni še proračuna. Manjka pač baza za urneži in odločilni potek te akcije, ki danes, kakor je videti, nekako miruje. Morda na tihem kaj snujejo in pripravljajo; občinstvo, ki kaže za to najnujnejšo našo zadevo kar največ smisla in zanimanja, že dolgo zaman čaka na obvestila o poteku, stanju in uspehu te akcije.

Ljubljanski železniški problem pa je naša najstarejša bol, saj bo kmalu minilo pol stoletja, odkar so se pričele pojavljati neprijetnosti na kolodvoru; prvič so začeli razpravljati o njih že v potresni dobi in so se znova resno priprijeli te zadeve v letih 1907 do 1911, ko so v zvezi s tem zgradili l. 1908. smartinski podvoznjak. Tedaj so za vso modernizacijo kolodvora in prometnih naprav pripravljali kredit v znesku 10 milijonov kron, kar bi valorizirano na danes pomenilo nad 100 milijonov dinarjev. Balkanska in svetovna vojna sta tedanje pripravljaj prekinila. Živahno so zopet začeli reševati to vprašanje po vojni, a konec je bil vedno enak: ustrašili so se stroškov in zadevo odložili. — Končno je krožek nekaterih inženjerjev in drugih strokovnjakov iz lastne iniciative pripravil nov, modernim smernicam ustrezajoč generalni načrt s proračunom za najbolj smotno, času primerno in temeljito rešitev ljubljanskega železniškega vprašanja. To je tako zvani poglavitveni načrt, ki nam je začrtal v tej zadevi jasno pot in ki ga je že leta 1936. osvojila tudi ljubljanska mestna občina. Iz neumljivih vzrokov pa temu načrtu niso naklonjeni mrazodajni lokalni faktorji ljubljanske železniške direkcije, ki ga notejo niti pobliže proučiti in ga zato, najbrže tudi generalna direkcija državnih železnic ne vzame resno v pretres.

Letos je železniška uprava sama načela ljubljansko prometno zadevo — vendar pa z najbolj ozkostrnega, samo železniškega prometnega stališča, kakor da bi mesta ob kolodvoru sploh ne bilo. Njih namera povsem zanemarja koristi in potrebe mestnega naselja in prebivalstva, kateremu bi s izved-

bo svojega načrta dejanske razmere še mnogo poslabšala! Pojavil se je upravičen odpor proti takemu enostranskemu postopanju, ki je dobil izraza v odločni akciji za pravilno in pravilno rešitev ljubljanskega železniškega vprašanja. Mestna občina ima za to akcijo potrebno razumevanje in je odločena, da ne bo odnehala v tej pravilni zahtevi.

Pojavljajo se vprašanja, zakaj je ljubljanska železniška zadeva vprav sedaj tako nujna, ali morda ni nujnejša bolnišnica? Toda železniško vprašanje je danes nujnejše zato, kar so že letos začeli na kolodvoru z omenjenimi preureditvami, ki bi trenutno pač nekoliko odpomogle prometni miseriji na kolodvoru samem, poslabšale pa bi stanje na cestnem križišču s Tyrsevo cesto. Zaradi postavitve kurilnice na gorenski kolodvor bi morale biti zavornice zaprte še za nekako sto novih vožen na dan. Povečana kurilnica na gorenskem kolodvoru bi poleg tega še mnogo bolj dimile ozrače ter ga zastupljale nad najlepšim stanovanjskim okolišjem v Šiški in za Bečigradom. Glavna nesreča bi pa bila še ta, da bi nam današnje zasile preureditve v nedogled zavlekle definitivno in temeljito rešitev vseh ostalih železniških neprijetnosti v Ljubljani.

Ce kritično preudarimo zadevo ljubljanske bolnišnice in zadevo naših železniških teženj iz finančnobudžetnega stališča, je važna ugotovitev, da bo kritje za eno in drugo potekalo iz povsem različnih virov, ki si niso v navzkrižju. Važno je nadalje dejstvo, da sta vprašanja ljubljanske železniške direkcije in z njo ljubljanski kolodvor, ki izkazuje nad eno desetletno prometa vse naše banovine, bogato donosna. Iz prebitka pri naših železniški direkciji se krijejo izgube drugih železniških področij. Treba bi bilo torej le en del tukajšnjega prebitka pustiti pri nas — in vsa dela bi lahko hitro izvedli.

Navedena so tu dejstva, ki pričajo, da niso pravilni predosodi nekaterim, češ: Prva potrbaba je bolnišnica, vse drugo lahko po čaka. Borta za odpravo ljubljanskih železniških težkoč ni zapreka in ne zavira ostalih naših javnih akcij. Nasprotno, vzporedno morajo teči akcija za bolnišnico, za jadransko cesto, za železniško Črnomelj—Vrbovsko in za ljubljansko železniško zadevo! Zakaj, če bomo vse to kdaj dosegli, bi to samo drobno zrnce v primerjavi z vsem onim, kar so dosegli drugod.

Novi suplenti

Beograd, 1. oktobra. p. Naslednji diplomirani filozofi so bili imenovani za suplente: Zvonimir Skandalini na I. realni gimnaziji v Ljubljani, Olga Sterle na III. v Ljubljani, Slavko Kavčič na realni v Mariboru, Anton Zagar v Murski Soboti, Milena Rovšek v Ptuj, Jurij Bukša na I. v Ljubljani, Slavko Grafenauer na klasični v Ljubljani, Franjo Strukelj na klasični v Mariboru, Miloš Tonić v Kočevju, Dragoslav Erdeljanić na realni v Mariboru, Darinka Bartulović v Novem mestu, Franjo Japelj v Ptuj, Emilija Jenko-Potisek na III. v Ljubljani, Vera Arnejc v Murski Soboti, Fran Vodnik na I. v Ljubljani in Marija Kump na ženski realni gimnaziji v Ljubljani (Za točnost imen zaradi telefoničnega sprejema vesti ne moremo jamčiti.)

Češki gostje v Peči

Peč, 1. oktobra. p. V Peč se je danes pripeljala češkoslovaška vojaška delegacija pod vodstvom vojnega ministra Mahnika in načelnika generalnega štaba generala Krejčija. V Peči jih je sprejela velika množica ljudstva s prireditvami manifestacijami. Češkoslovaški vojaški dostojanstveniki so si ogledali samostan Visoke Dečane in se nato odpeljali dalje proti Črni gori.

Turški maršal na Cetinju

Cetinje, 1. oktobra. p. Turška vojna delegacija, ki se je včeraj mudila v Dubrovniku in Kotoru, se davi ni odpeljala nazaj v domovino, nego je nagravila še izlet v Črno goro. Pripeljala se je na Cetinje, kjer je bil maršal Čakmak in njegovim spremljevalcem pritrjen svečan sprejem.

Slovo pravoslavne patriarha iz Indije

Beograd, 1. oktobra. p. Snoči sta zapustila Beograd poglavar pravoslavne cerkve v Indiji patriarh katolikos Vasilij in njegov namestnik episkop Aleksej. Slovo na postaji je bilo zelo svečano.

Letalska zveza z Italijo

Zagreb, 1. oktobra. o. V ponedeljek se bo pričel promet na novi civilni letalski progi Bukurešta — Zagreb — Milan. Na vseh ostalih jugoslovenskih progah, razen na progi Beograd — Zagreb je bil promet že ukinjen. Na omenjeni progi ga bodo ukinitili 16. t. m.

Zaplenjeno pastirsko pismo berlinskega škofa

Berlin, 1. okt. br. Ker je vlada zabranila objavo pastirskega pisma, ki ga je po sklepu škofijske konference izdal berlinski škof Preisinger, ga je dal škof natisniti v inozemskih listih, ki se v Nemčiji najbolj čitajo. Vsi ti listi so objavili pastirsko pismo v svoji današnji številki. Po naročilu policije so bili danes vsi inozemski listi s pastirskim listom zaplenjeni.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Nad vso evropsko celino je zmerno hladen zrak, le čez Balkanski polotok gre val toplega zraka s Sredozemskega morja, ki ustvarja oblačnost in dež. Povsod drugod v Evropi prevladuje delna oblačnost. V Jugoslaviji je povs

Naši kraji in ljudje

Prerana smrt dveh uglednih vzgojiteljev Umrla sta upravitelja Josip Aničič in Vladimir Tončič

Ljubljana, 1. oktobra. Po nesrečnem naključju usode smo izgubili enega naših najuglednejših in najposobnejših vzgojiteljev. Davi ob pol 2. je umrl v Smartnem ob Savi šolski upravitelj g. Josip Aničič. Star je bil šele 43 let. Vest o njegovi mnogo prerani smrti bo pretresla številne njegove tovariše in sodelavce brate.

Josip Aničič je bil po rodu iz Matulja v Istri. Učiteljske je dovršil v Kastvu, nakar je služboval v nekaterih istrskih krajih. Prevratna doba ga je pahnila iz ljubljene domovine čez mejo. Dobil je službo v Prekmurju, kjer je ostal nekaj let. Od tam je prišel za šolskega upravitelja na Poljsnik v Zasavju. Z gospo Tilko (iz ugledne družine Ropanovih z Ljubljane pri Celju) si je ustvaril ne samo prijazno družinsko ognji-

šče, marveč je tudi zanetil idealno žarišče ljudske prosvete. Prebivalstvo samotnega, prijaznega Poljsnika je že od nekdaj želelo dobiti v učitelju ne samo vzgojitelja mladine, temveč tudi duševnega vodjo v gospodarskem pogledu. Aničič se je pokazal mož na pravem mestu. Ustanovil je šoljarsko in kmetijsko podružnico in s kolesko četo, sodeloval je pri gasilski četi in v občinskem odboru. Požrtvovalno je deloval v vseh naprednih in gospodarskih društvih. Uveljavil je se kot eden naših najposobnejših prosvetnih delavcev. Kako se je zakoreninil na Poljsniku, se je pokazalo zlasti ob slovesu, ko je bil na jesen pred tremi leti premeščen k Sv. Jakobu ob Savi. Tudi tu je nadaljeval svoje idealno delo v šoli in izven nje.

Prej dobrih mesecem je zbolel in je bila potrebna notranja operacija. Šel je v Ljubljano pod nož. Žal so potene nastopile komplikacije. V precej obupnem stanju so ga sreli septembra prepeljali domov. Zama je bila vsa skrb njegove zveste družice in zdravnikov. Davi je ugasnil dragoceno življenje. Spomin na tega vzornega prosvetnega delavca bo živel dolgo, svetel in čist. Svojo zadnjo pot bo nastopil Josip Aničič v nedeljo ob pol 16. Naj mu bo lahka ljubljena slovenska zemlja! Bridko prizadeži družini izrekamo odkrito srčno sožalje!

★

Iz vrst našega učiteljskega se je za vedno poslovil še en istrski rojak in sicer g. Vladimir Fran Tončič, bivši šolski upravitelj v Metliki. Star je bil šele 40 let. Nedavno je moral v bolnišnico v Karlovcu in je pre-

teklo soboto podlegel. V ponedeljek popoldne so ga pokopali. V žalni sprevid se je uvrstilo poleg karlovških Sokolov in šolske mladine mnogo letih rojakov, zlasti tovarišev, sokoških bratov in drugih. V imenu sreskega društva JUJ za črnomeljski srez se je ganljivo poslovil šolski upravitelj Matko Ljubo. Vse pogrebe je globoko ganilo lhtenje vdove in štirih otročkov.

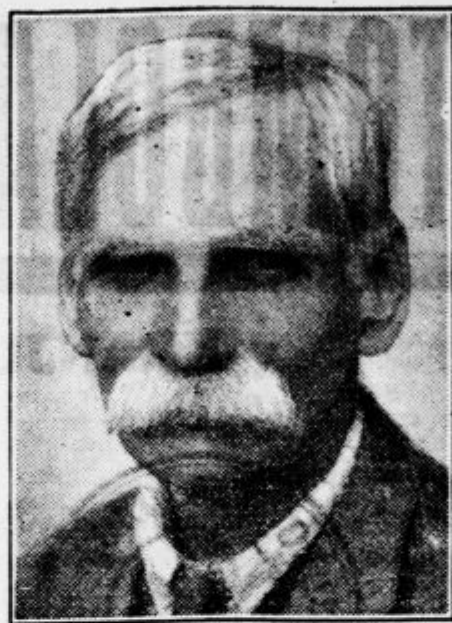
Vladimir Tončič je bil sin istrskega učitelja. Skozi kratko življenje ga je vodila že od mladih nog trnjeva pot. 18-letnik je moral na fronto in je prišel v rusko ujetništvo. Ko pa se je vrnil v Istru, so ga konfirirali. Prišel je v Jugoslavijo in je učiteljeval v raznih krajih Bele krajine, naposled naj-

dalje v Metliki. Lani je bil premeščen v Veliko Erpenjo v savski banovini, družina pa je ostala v Karlovcu. Razbito družinsko življenje je še bolj izpodkopalo njegovo rahlo zdravje in je zdaj podlegel. Vladimir Tončič je bil nadarjen in živahen mož, dober nacionalist. Oglašal se je često tudi v »Jutru« s poročili in dopisi. Ko iskreno delimo žalost z družino zaradi tako rane izgube ljubečega rednika, se mu oddajamo s hvaležnostjo za njegovo prijateljsko zvestoba.

Artiški Sokoli mrtvemu starosti

Artiški Sokol je izgubil svojega vzornega starosta. V starosti 78 let je umrl br. Vid Zabica. Ta preprosti, krepki starček je bil ves prežet s Tyrševim duhom, katerega je usrkal vase že kot otrok v svoji prvi domovini. Bil je po rodu Čeh in Sokol že od zgodnjih let. Preden je zatisnil trudne oči, je želel, da mu iz »Jutra« prečitajo vsa poročila o Masaryku, čigar smrt ga je pretresla. Vsa zadnja leta je bila njegova edina želja, da bi še enkrat videl rodno Češkoslovaško in da se pokloni Osvoboditelju, tatičku Masaryku. Žal, ni mu bilo dano. Toda onkraj groba sta se srečala skromni artiški starosta in veliki predstavnik Osvoboditelja.

S Sokoli je živel in Sokoli so ga ponesli na zadnji poti. Njegov duh je ostal med njimi in jih bo vodil dalje v začrtani smeri. Ob grobu so Sokoli čutili neskončno hvaležnost do starosti, ki je bil ves z njimi v lepem in še bolj v hudih časih. Z živ-

vim zgledom je pokazal, kako je treba delati. Svojo domačo si je ustvaril z lastnimi rokami. Slehera pred njegove zemlje je usrkala pot njegovega obraza, sleherno grudo je obrnil, sleherno lastno drevo zasadil. V snegu in solncu smo ga videli, kako je trebil in ravnal ledino, kako je iz nje ustvaril polje. Še v zadnjih trenutkih je begal v mislih nazaj v tisto dobo, ko je mlad polagal tremelje svoji domačiji. Tisti, ki so bili ob njem v smrtni uri, so slišali, kako je nasvetoval in napovedal s smehljajem umri. Vse življenje je bil vzor poštenjaka, dobrotnika in odkritega borca za svoje ideale. Priznanje takemu možu je pokazal veličastni pogreb, čeprav je bilo zabranjeno izreči poslovilne besede na kraju miru, sprave in pozabljenja... Starosti artiškega Sokola: Slava!

„Zdivjana Ribniška dolina“ Čudovita lovska latinščina v „Slovencu“

Ribnica, 1. oktobra. Kdor je v naglici prebral pod gornjim naslovom članek v »Slovencu« dne 30. septembra, so mu gotovo od groze svignili lasje pokonci in je preverjal, da je že pol ribniške doline požrte od divjadi. Toda razsodnejši ljudje, ki vedo, da »Slovenec« ni treba kar tako nasediti, se bodo že še opogumili priti v Ribniško dolino, morda že samo zato, da poiščejo dopisnika »Slovenca« in se pri njem naučijo tako pristne lovske latinščine, kakršne že dolgo nismo čuli in brali.

Pod goro na žagi, kjer čez dan ostajajo otroci sami doma, je prignala neka žival srnico in jo začela v vodi »Ribnički« daviti. Dva fantička sta opazovala prizor in sta seveda v napadanih zverih spoznala medveda. »Medved je bil, ki je moral srno«, je povedal prvi fantek. Njegov bratec je pristavil: »Pa velik rep je imel. Zadeva se je videla nekoliko sumljiva, ko je njuna sestra povedala, da je tisto zver kar sama nagnala z metlo. Tako se je medved palogama prelevil v čisto prestopnega peščika iz Dolenje vasi. Da, pes je preganjal in umoril nedolžno srnico. A za »Slovence« čitatelje naj le ostane debel in divji medved.

Da dela divjad v jeseni prilično škodo na njivah, vemo. Ali da bi bilo pri nas kar 40 medvedov, glede tega se bo tudi ta in oni »Slovenec« čitatelj popraskal za ušesom. Komu je v korist, ako »Slovenec« vsako stvar podesetori, nam je res ugan-

Družba ponarejevalcev pred sodbo Sodba bo razglašena v ponedeljek dopoldne

Maribor, 1. oktobra. Svoječasno obširneje poročalo o veliki ponarejevalski aferi v Gornjem Radvanju pri Mariboru. Potek preiskave je omogočil razkritje pravcate ponarejevalske mreže, ki je imela tri središča in tri glavne celice in sicer v Spodnjih Hočah, v Gornjem Radvanju pri Mariboru in v Spodnji Novi vasi pri Slovenski Bistrici. Obširni material prikazuje izčrpano obtožnico, ki jo je prečital danes dopoldne državni tožilec v zvezi s procesom proti 12 obtožencem, ki so se morali danes dopoldne zagovarjati pred malim kazenskim senatom okrožnega sodišča. Bilo je v drugi polovici leta 1935, ko je posestnik Franc Greif iz Spodnjih Hoč poklical k sebi znanega ponarejevalca bankovcev Gašperja Potočnika, o katerem je vedel, da je bil svojčas že kaznovan radi ponarejanja denarja. Greif je prigovarjal Potočnika, naj bi izloval pri njem 1000 in 100 dinarske bankovce in ga je pričel zalagati z denarjem. Potočnik si je nabavil fotografski aparat za 13.000 din in mu je dal na razpolago tisočak in stočak, ki ju je potem posnel Potočnik na ploščo s

fotografskim aparatom. Toda s Potočnikom ni šlo. Greif, ki je pri tem investiral že preko 15.000 dinarjev, je iskal sposobnega ponarejevalca in je prišel k temu svojega nečaka Mihaela Medveda, ki je v času od marca do junija 1936 skušal v Greifovi hiši v Spodnjih Hočah ponarejati bankovce. Vendar se tudi Medvedu ni to posrečilo, dokler se ni v juniju 1936 prečeli s svojo ponarejevalsko delavnico v Zgornji Radvanji k svoji sestrični oziroma Greifovi hčerki Ani Kolmanovi. Toda, ko je bilo jasno, da ni uspešno ponarejanje denarja lahka reč, so se spomnili zlozlasnosti in drznega ponarejevalca Franca Rupnika, ki je tedaj stanoval v Mariboru na Vojašniškem trgu 18. Rupnik in Medved sta izpopolnila ponarejevalnico in sta pri tem porabila okoli 30 tisoč dinarjev. Zdi se pa, da se razpečanje še ni moglo pričeti, kajti medtem so prišli zavezi na sled orožniki, ki so izvršili preiskavo pri Kolmanovi v Zgornjem Radvanju. Medved se je čez par dni sicer posrečilo zajeti, dočim je za Rupnikom za delj časa zmanjkala vsaka sled, dokler ni so v Spodnji novi vasi pri Slovenski Bi-

strij razkrili novo, tretje ponarejevalnico bankovcev. Preiskava je dogajala, da se je Rupnik od Kolmanovih umaknil k nekemu svojemu staremu prijatelju.

Ta prijatelj je Rupnika spoznal že v moški kaznišnici v Mariboru. Je Franc Majcen, ki je Rupnika odpeljal k dvema zakoncem na Pobrežju pri Mariboru. Tam je Rupnik dobil prenočišče in hrano. Z naslednjega dne sta se Rupnik in njegov gostitelj podala v Slovensko Bistrico in nato v Spodnjo novo vso, kjer imata posestvo oči in mati gostiteljeve žene. Tu je Rupnik opravil nekaj časa blazpovedna dela in to pod imenom Anton Sušnik. Imel je na to ime ponarejeno domovnico. Na posestvu si je Rupnik kaj kmalu organiziral ponarejevalsko delavnico. Imel je na razpolago podstrešno sobico, ki je bila opremljena s signalo naprav, s katero bi Rupnika v primeru nevarnosti takoj avizirali. V dveh kovčegih je imel Rupnik shranjen vse ponarejevalski material. Da je bila delavnica res vsem potrebam ustrezajoča, sta dva Rupnikova zaveznika nabavila na Težnem fotografski objektivi za 700 dinarjev, ki pa ni odgovarjal, in še za vse ostale potrebščine: ducat fotomehaničnih plošč, ki se običajno uporabljajo za fotografiranje tiska in pisave, marmornato ploščo za litografijo itd. Prav čemu, ko se je tako izpopolnjevala Rupnikova ponarejevalna delavnica, so posegli vmes orožniki. 28. maja 1937 so izsledili ponarejevalce, jim zaplenili vse material, med katerim je bila tudi plošča z negativnim posnetkom vodnega odtisa 1000 dinarskega bankovca. Skupna vsota za ves nabavljeni ponarejevalski material je dosegla 30.000 dinarjev. V koliko sta Rupnik in Medved kakšen falzifikat že izgotovila, se ne da dognati, po vsej verjetnosti pa še niso pričeli z razpečanjem, ker ni bilo doslej še nobenega falzifikata v prometu.

Danes predpoldne je naša vsa ta ponarejevalska zadevščina svoje odmeve pred tuk. sodiščem in je sedela na zatožni klopi dolga vrsta obtožencev in obtožen v prvi vrsti. Franc Rupnik in Gašpar Potočnik ter še 10 drugih.

Razprava se je pričela ob 8.30. Kazenskemu senatu je predsedoval s. o. s. dr. Tombak, prirednika pa sta bila Kolsek in Lesnik, obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Dev. Razprava se je pričela z ugotovitvijo identitete posameznih obtožencev, ki so zavzeli prostor na treh klopih. Franc Rupnik in Majcen sta bila pripeljana iz preiskovalnega zapora. Dočim so se ostali obtoženci zagovarjali iz svobode. Zasliševanje obtožencev je trajalo vse dopoldne. Vsi obtoženci so skušali svoje kaznivo dejanje olepsati ter so priznali le to, kar so jim že v preiskavi dokazali. V zagovoru so si precej nasprotni in je tu in tam nastala zmešnjava.

Prečitane so bile izpovedi raznih prič, naj bi bila k razpravi povabljeni niti ena priča. Skledili so predložitvi državnega tožilca in zagovornikov. Nekateri branilci so stali nove dokazilne predloge, ki jih je pa senat odklonil. Senat se je umaknil k posvetoivanju in ob 13.10 je predsednik dr. Tombak razglasil, da bo sodba objavljena v ponedeljek ob 10. v razpravni dvorani št. 53.

Smrt kmetskega zgodovinarja

Škofljica, 1. oktobra. Škofljanska dolina je izgubila zanimivega zgodovinarja. Na pragu svojega 70. leta je umrl Janez Sever, ki je gospodaril v Malih Lipinah. Mož je bil vzoren gospodar in dober družinski oče, delal je za svojo domačijo od zore do mraka, da je lahko nedavno izročil lepo posestvo starejšemu sinu. V Janezu Severju smo spoštovali tudi izredno bistrega moža, ki se je sam izobrazil ter je pokazal izredno veselje do raziskovanja zgodovine škofljanske doline. S pomočjo pokojnega župnika Janka Jereba je bil pridno na delu in danes je v škofljanskemu župnišču shranjenih pet knjig, vsaka obsega 200 strani. Ni bilo stvari, ki je Janez Sever ne bi bil po svoji proučeval in za njo polzvedoval s pravo temeljitostjo človeka, ki se je najidealnejše poglubil v žitje in bitje svojega kraja.

Ime tega pristnega kmetskega zgodovinarja je zaslovelo precej daleč izven škofljanske doline. Pa je bil na glasni tudi zaradi svoje izredne spretosti pri pomoči živini. Naj je bila ura še tako pozna in noč še tako burna, on se ni nikoli obotavljal, marveč je hitel na pomoč, kamorkoli so ga poklicali. Nikdar pa ni zahteval plačila za trud in za nasvete. Tako si je zagotovil najlepši spomin.

Že od 23. leta, ko je postal samostojen gospodar in družinski glavar, je živahno sodeloval tudi v občinski upravi in je bil odbornik polnih 21 let, nato pa 21 let podžupan. Skupno je torej 42 let skrbel za blaginjo svoje rodne občine. V vsakem prostem času je bil zatopljen v knjige, po naprednem časopisu pa je budno zasledoval dogodke doma in v svetu. Kako spoštovan je bil Janez Sever, se je pokazalo, ko je ležal na mrtvaškem odru, še prav posebno pa, ko je v sredo dopoldne nastopil svojo zadnjo pot.

Za one gospode, ki se brijejo vsak dan priporočamo CIMEAN brivsko kremo. Rezilo bo gladko teklo in koža bo sveža brez mozoljev.

Dvojni jubilej zavedne slovenske matere

Prvega oktobra je praznovala svojo 70-letnico obče znana gostilničarka in hišna posestnica v Sp. Šiški, Gasilska cesta 15. gospa Franja Grčarjeva. Je ena izmed izmed najstarejših še živih gostilničarjev v Ljubljani, saj je minulo ravno pol stoletja, odkar izvršuje to ne ravno prijetno obrt.

Rodila se je uglednemu hišnemu posestniku, gostilničarju in mesarju Valentinu Kosmaču v Cerkljem na Goriškem. V Ljubljano je zaradi prerane smrti roditeljev prišla že kot osemletni otrok. Poročila se je s Francem Miculiničem, sinom uglednega hotelirja v Ljubljani (nekdanji hotel »Virant« na sv. Jakoba trgu), nakar sta leta 1887 prevzela staroznano gostilno pri »Oražu« (sedaj gostilna »Keršič«) v Spodnji Šiški, dve leti pozneje pa tam poleg stoječo gostilno »Reininghaus«. S prvim možem nista dolgo uživala zakonske sreče, ker je že po desetih letih skupnega življenja umrl. Nato se je kot mlada vloga poročila v leto 1900. z obče spoštovanim in daleč na okoli poznanim narodnjakom (sedaj že tudi pokojnim) Lovrom Grčarjem, s katerim je celih 17 let vodila Trnovčanom, Krakovčanom, kakor tudi družim Ljubljancem zelo znano gostilno »pri Tostem« v Cerkljeni ulici 19, (kjer je zdaj Markičeva pekarna). V to gostilno so pogosto zahajali zelo ugledni gosti, med njimi Anton Askeric in Ivan Cankar. Iz Trnovca sta se Grčarja preselila leta 1917. v Spodnjo Šiško, kjer sta kupila hišo na Gasilski cesti, kjer sta nadalje izvrševala gostilničarsko obrt. V drugem zakonu se je rodilo 10 otrok, od katerih pa živita le dva: sin Stanko in hčerka Franciška, oba poročena.

Pred dobrima dvema letoma je gospo Grčarjevo zadela huda nesreča z izgubo plemenitega moža. Po petdesetletnem izvrševanju gostilniške obrti se je letos umaknila v zasebno življenje. Ob dvojnem jubileju gospe Grčarjeve čestitamo in ji želimo še mnogo zdravja!

Zbor onih, ki so za Jugoslavijo trpeli Vtisi s kongresa preganjancev v Beogradu

Nedelja 26. septembra v Beogradu. Na trgu pred novo univerzo nasproti Glavnjaci je bilo nenavado živo. Z vseh strani so hitele proti vходу na univerzo trume ljudi obojega spola. Osiveli so jim bili že lasje, težka jim je bila hoja, prestano trpljenje jim je vrezalo globoke gube v blede njih lica. Ni bila to akademska mladina, vesela, bodra in živahna, polna življenja, čije vsakdanje torišče je sicer to vseučilišče. Bili so to oni, ki so se pred vojno navduševali za jugoslovenske nacionalne ideale in jih skušali z delom, pismom in zgledom oživitviti in ki jih je zato Avstro-Ogrska imela med vojno zaprte po ječah in zaporih in internirane po raznih taboriščih, ker je bila prepričana, da ti ljudje ogrožajo njen obstanek. Nad univerzitetnimi vrati je bilo pritrjeno ogromno belo platno, na katerem se s krvavoredečimi črkami bilo napisano: »Sabor internirancev, taoca, političnih krivaca-veleizdajnikov«. Skozi ta vrata se je gnetla nepregledna pestra množica proti dvorani, ki je ena največjih v Beogradu. Ob 10.10 je bila dvorana z glerijami že natlačeno polna. Točno ob 10. se je pojavil na podiju akcijski odbor z univerzitetnim profesorjem dr. Vladimirom Corovićem na čelu. V dvorani je mahoma zavladala grobna tišina in razločno se je čul glas predsedujočega dr. Corovića: »Otvorjam prvi zbor onih, ki so trpeli za Jugoslavijo in ki s svojimi delom in svojimi žrtvami pomagali graditi. Predstavi-

telj te Jugoslavije je naš mladi kralj. Njemu velja naša prva misel. Predlagam, da savor pošlje Nj. Vel. kralju Petru II. brzojavko, v kateri mu izraža neomahljivo zvestobo in neomajno udanost.« Ta predlog je bil sprejet z viharnim aplavzom in dvorana je gromko odmevala navdušenih klicov: »živio kralj Peter II., živela svobodna in uedinjena Jugoslavija!«. Dr. Corović je nato s pristankom zbora imenoval za častni predsednici predsednik Kolo srpskih sestara in gospo Kašikovičev, za podpredsednika pa Milana Marjanovića in Rasta Pustoselskaka. Stevan Žakula je v imenu akcijskega odbora v izbranih besedah pozdravil vse one, ki so se odzvali odborovemu vabilu in iz vseh pokrajin prostrane države prihitali na ta sabor, da manifestirajo svojo solidarnost s svojimi bivšimi tovariši v trpljenju, obenem pa dajo duška svoji udanosti in zvestobi veliki jugoslovenski ideji, za katero so živeli in trpeli. Profesor Božidar Tomić je v duhoviti razpravi narisal udeležbo in zasluge posebnih delov jugoslovenskega naroda za osvobodjenje in uedinjenje. Vladislav Pavlović pa je živo naslikal trpljenje srbskih civilnih ujetnikov po avstro-ogrskih taboriščih. Naposled je bila z močnim odobravanjem sprejeta po akcijskem odboru predložena resolucija, nakar je predsednik dr. Corović zaključil dopoldansko zborovanje.

Na zboru enodušno sprejeta resolucija se glasi:

»Skoro preteče polnih 20 let, odkar je bilo po ogromnih žrtvah in naporih izvršeno veliko delo našega narodnega osvobodjenja in uedinjenja in s tem dosežen cilj, za katerim je kot za svojim najvišjim idealom stremilo vse, kar je bilo svetlo in čestito v naši rasi. Ponosni, da so sodelovali v tem silnem pokretu, in zavedajoč se pomembnosti nacionalne moči in veličine tega podjetja, so vsi dobovoljni trudeniki iz časov borbe za osvobodjenje in uedinjenje čutili potrebo, da se pred dvajsetletnico končane vojne zbera, sestanejo in organizirajo. Časi, ki jih preživljamo, so polni kriz vseh vrst, ali najtežje in najgloblje čutimo vsi moralno omahljivost in duševno nauravnoteženost.

Dasi razumejo mnoge vzroke in razloge za tako stanje, vendar smatrajo nacionalni delavci, da bi to stanje ipak ne smelo dati pečat našemu času. Narasčajo, ki je gradil to našo veliko državo in v njo vždal svojo mladost, svojo moč in svojo kri, je izvršil delo, ki nima primere v naši zgodovini. Dal je vzgled največjih naporov in najnesebičnejših žrtv. Njegov glas ima pravico, da se čuje v javnosti, njegov vzgled mora osvetliti pota in dvigniti duhove. Tudi v življenju narodov, kakor tudi v življenju poedincev so trenotki, ko sprejgore zli instinkti ali ko zavladajo utrječne. Toda tisti, ki je pokazal toliko veličine v trpljenju in borbah, bo gotovo našel zadostno energije, da po zmagi razvedri duh za nova in boljša stremiljenja in še večje in naprednejše bodočnost. Z ozirom na to so

nacionalni delavci iz časov borbe in vojn za osvobodjenje in uedinjenje, zbrani iz vseh krajev kraljevine Jugoslavije na svojem prvem saboru v Beogradu dne 26. septembra t. l. sprejeli tole resolucijo:

1) Trebno je, da se osnuje Društvo državljano, ki so prostovoljno delovali za osvobodjenje našega naroda, ali ki so trpeli po ječah in interniranih taboriščih za zvojevalce, kakor tudi onih, ki so jih pozvali in reševali, z nalogo, da se seznanijo široki narodni sloji, zlasti pa mladina z velikimi deli in naporu našega naroda in njegovih junakov in mučenikov iz dobe borbe za naše osvobodjenje, da bi tako tradicije in svetli duh tega časa prenesli tudi na bodoča pokolenja.

2) Pooblašča se akcijski odbor, da sestavi pravila organizacije, izpostuje pri pristojni oblasti njih odobritev in do prve redne glavne skupščine opravlja dolžnosti Glavnega odbora s tem, da se prva redna glavna skupščina skliče meseca oktobra 1938.

3) Pooblašča se akcijski odbor, da lahko poveča število članov odbora, ako bi to zahteval razvoj organizacijskih poslov.«

Dopoldne ob 16. je sabor nadaljeval svoje delo. Govorili so interniranci in »veleizdajniki« iz vseh krajev in pokrajin Jugoslavije: Milan Marjanović iz Zagreba, Rasto Pustoselski iz Ljubljane, dr. Močević iz Banjeluke, Mita Silić iz Srema, Simo Omičević iz Sarajeva, Bravetić s Sušaka, dr. Bogumil Vošnjak iz Beograda, Božo Hope iz Dubrovnika, Svetolik Pašćan, Vlada Savić, Lazar Petrović, Petar Krstanić, Sotir Jovanović, Kosta Milovanović

in J. Perić. Vsi govorniki so poudarjali, da je nujna potreba in že skrajni čas, da se tudi politični preganjanci iz časov Avstro-Ogrske organizirajo v močno enoto, obenem pa so podčrtavali, da ne zahtevajo nobenih materialnih nagrad ali odškodnin, pač pa s polnim pravom terjajo moralno priznanje za svoje delo, svoje trpljenje in svoje žrtve. Morda se jim bo odreklo tudi moralno priznanje, morda se bo postopalo z njimi kot z zločinci, ker so ostali zvesti svojim mladostnim idealom. Toda stari idealisti preneso tudi to in pojdejo tudi, ako bo treba, zopet v ječe in taborišča za — Jugoslavijo! Ob 20. je predsednik dr. Corović zaključil savor s pozivom, naj se somišljeniki in tovariši z vso verno in požrtvovalnostjo lotijo organizacijskega dela, da bodo na drugem saboru že lahko zastopili kot silna, med sabo krepko povezana enota. V ponedeljek 27. t. m. so kongresisti položili venec na spomenik Neznanemu vojaku na Avali, popoldne pa so priredili spominke svečanosti na novem pokopališču ob grobovih umrlih tovarišev peemika Petra Kotića, Vasilija Grgića in Žečevića in ob sveži gomili sagrađitelja Jugoslovijske polkovnika Milana Pribičevića. Zvečer je imel akcijski odbor sejo, na kateri je razpravljal o pravih organizacijah, ki se ima ustvariti. Dosežen je bil v vseh vprašanih popoli sporazum. Izvršilni odbor na čelu mu vseučiliški profesor dr. Vladimir Corović, je bil pooblaščen, da da pravilom končno obliko. Obenem je bil v glavnini odbor pozvan še vojvoda Dija. Tršćanović — Birčanin.

Domače vesti

* Včerajšnji številki smo priložili polonice za one gg. naročnike, ki prejemale list po pošti in jim je naročnina potekla. Prosim jih, da jo vplačajo za oktober ali po možnosti za zadnja tri mesece leta in sicer zaradi poslovnega reda v upravi že prve dni meseca. Ker ja poteklo tričetrt leta, prosimo morebitne zastankarje, da poravnajo dolg, osolito še, da ne zgube pravice do »Jutrova« nezgodnostnega zavarovanja. Za varovalnico »Jugoslavija« ni dolžna izplačati zavarovane vsote 10.000 din svojem po-nesrečarju, ki je več ko 14 dni zaostal z naročnino. Opozorjamo tudi cenj. naročnike, da pošte ob nedeljah lista ne dostavljajo, pač pa ga morejo dobiti na poštne uradu od 9. do 11. ure dopoldne. — Uprava »Jutro«.

* Slavje četnikov v Ljubljani zabranjeno. Razvite prapora ljubljanskega pododpora Udruženja četnikov je z odlokom banske uprave dravske banovine v Ljubljani z dne 8. septembra 1937 v smislu ministrske naredbe z dne 26. februarja 1917 št. 79. zabranjeno. — Četniki, vsi člani ljubljanskega pododpora Udruženja četnikov, kakor tudi vsi njihovi prijatelji, se pozivajo, da se jutrišnji nedeljo dopoldne ob 10. udeležijo korporativno odkritja spominske plošče pokojnemu dobrovoljcu junaku inž. Ivanu Gosarju v Skofji Loki. Manjkati ne sme nihče!

Jutri ob 10. odkrijejo vojni dobrovoljci spominsko ploščo svojemu tovarišu heroju poročniku inž. Ivanu Gosarju na njegovi rojstni hiši v Stari Loki št. 3. Narod. oddoli se spominu junaškega borca za naše osvobodjenje in udeležje z navzočnostjo pri odkritju plošče!

* Novi podporočniki Slovenci. S 1. oktobrom je bil proizveden 62 razred nižje šole vojne akademije V podporočnike so bili povisani mladi, nadarjeni gojenci, med katerimi je tudi lepa vrsta Slovencev. K pešadiji so dodeljeni podporočniki Boris Brufach, Hrvoj Jurca, Lojze Lavrič, Milko Stanjko, Svetko Treven, Jože Svigelj, Ernest Sušteršič, France Kalan, Rudolf Ravnik, Franc Primožič, Ratimir Čotič in Pavel Čremožnik. K artiljeriji so dodeljeni: Bogomir Zmuderl, Aleksander Zupan, Franc Inkret, Ivan Stojan, Milan Svigelj, Martin Derenda, Karel Golob, Friderik Menček, h konjenici Vladimir Falkner, k inženjeriji pa Miloš Polič. Istočasno je dovršilo tudi višjo šolo vojne akademije lepo število častnikov. Prvi med njimi je artiljerijski poročnik Stanislav Podboj iz Ljubljane. Mladim častnikom iskreno čestitamo!

Pri ljudeh visoke starosti, ki trpe na nerednem iztrebljanju, nudi čisto naravna Franz-Josefova grenčica, užita redno 3—4 žlice dnevno skozi 8 dni, zaželjeno čiščenje in s tem trajno olajšanje. Zahtevajte povsod Franz-Josefovo vodo!

* Predsednik apelacijskega sodišča dr. Vladimir Golja se je povrnil na službo in sprejema stranske samo vsak delavnik med 11. in 12. uro, izjemno ob eredah in sobotah. Hkrati se interesirajo zaradi obvarovanja pred morebitnimi nepotrebnimi stroški opozarjajo na zapis predsedništva apelacijskega sodišča v Ljubljani z dne 2. januarja 1937, po katerem se do nadaljnjega zaradi prenapolnjenosti vseh mest nove prošnje za namestitve pri sodišču več ne sprejemajo. Kadar se bodo pričele zopet sprejemati, se bo to objavilo v dnevnem časopisu.

Vsak dan bliže zimi — Lutz-pec, tovarna Ljubljana VII — Iz Gozda nad Črničev. Iz Gozda nad Kamnikom pa tja na 902 m visoki Črničev drži položna vozna pot, ki jo poznajo smučarske družbe kot prijetno turo na gozdnam pobočju nad Tunjinsko dolino. Zadnje čase je bila ta pot v precej slabem stanju, zdaj pa so jo lepo popravili, tako da se smučarjem ne bo treba bati nepravil.

* Mengoški kanalizator. Večkrat je bila že poudarjena potreba, da se v Mengšu izvede kanalizacija in da se izpelje voda iz naših razvoženih cest. Velik promet zahteva tak ukrepi, ki bodo trajno koristili našemu lepemu trgu. Začeta kanalizacija nekaterim cest se bo zato nadaljevala in upamo, da tudi dovršila, s čimer bo dobil Mengoški kanal prijazen lice.

* Šibenik je dobil svoj dnevnik. Je znamenja napredka enega naših najvažnejših pristaniških mest, Šibenika, da je dosednji tednik »Tribuna« začel izhajati kot dnevnik. »Tribuna« hoče braniti in propagirati nacionalno zavest, v politiki svojega mesta pa hoče zagovarjati vsakogar, ki deluje za blaginjo in napredok Šibenika.

* Tovarna JOS. REICH sprejema mehko in škropljeno perilo v najlepšo izdelavo. 3

* Zagrebški zdravnik pobija kolero na Kitajskem. »Novosti« beležijo vest, da je ravnatelj zagrebškega Higieničnega zavoda, dr. Berislav Bortić, ki je zadnja časa pobijal kolero v Hongkongu, srečno prišel v glavno kitajsko mesto Nanking. Mogoče je seveda, da se je med tem, ko so pričeli Japonci strahovito napadati to mesto, umaknil v zaledja. Nameraval se je oktobra vrniti v Zagreb. Toda ker so zdaj na Kitajskem dobri organizatorji zdravniške službe skrajno potrebni, bo dr. Bortić gotovo ostal med mučeniki kolere.

* Vendar je še poštenost na svetu. V Zagrebu se je peljal s tramvajem ravnatelj »Slavonijec« g. Košutić. Ko je izstopil je v tramvaju pozabil aktovko, v kateri je bilo 65.000 din. Pozno se je Košutić domislil svoje pozabljenosti. Hitel je k upravi cestne železnice, kjer so ga takoj pomirili, ko so mu povedali, da je sprevodnik Vinko de Luca v svoji poštenosti izročil aktovko upravi. Iz velike hvalečnosti je ravnatelj Košutić dal konduktierju za nagrado celih 200 din. Reč. še je poštenost na svetu, toda hvalečnosti zanjo je malo.

* Stoletnega jubilarja imajo tudi v Bukovcu, v vinorodnem zaledju Čakovca. Stoletnik se piše Miha Podvez in je po rodu iz Gornje Lendave. Ko mu je bilo 17 let, je služil v Cankovi za kočijaža in je vozil robo in ljudi v Gradec. Potem je 20 let delal na žagi v Belišču in si je prihranil toliko, da si je kupil majhno domačijo, kjer biva že 45 let. Še do nedavnega je vse sam opravljal. Hrani se največ s kruhom in mlekom, za okrepilo pa posrka čašico vina. Spomina je dobrega in rad pripoveduje, kako je Jelačić marširal nad Madžare.

En požirek zdravja!

sladek požirek zdravja, okusen in močn poln, duhtec po naravi in soncu in tako fin za našo deco — to je

BIOMALZ

Poskusna doza din 12.50 v lekarnah.

* Obupana žena pod vlakom. Delavcu Josipu Tišljariju iz Kotoribe je ponoči pobegnila žena Nežka. Siroti se je po nedavnem petem porodu omračil um. V stanju takšnega duševnega razkroja je zapustila družino in se vrgla pod brzovlak, ki je pripeljal iz Budimpešte.

* Kupček dragocelnih briljantov kot vzorec brez vrednosti. Na železniški postaji v Beogradu je bilo slučajno odkrito veliko bihotapstvo draguljev. V vreči, v kateri so bile pošiljke iz Nemčije, je sirota našli poštni uslužbenec Todor Bokun našel zabojček z 78 briljanti. Razlrgal je omet in ga uničil, nato si je briljante prisvojil. Potem je začel dragotino prodajati pri juvelirjih in je sveda takoj obrnil pozornost policije nase. Ko so ga prijeli, je priznal tatvino in je zlaž v zaporu. Carinske oblasti s policijo vred pa imajo obilo posla, da doženejo odkod so dragulji prišli kot vzorec brez vrednosti. Je prav verjetno, da gre za dobro organizirano bihotapstvo družbo, ki ima v Beogradu in morda še kje drugje v Jugoslaviji svoje zastopnike. Briljanti te vrste se brušijo samo v Nemčiji, Belgiji in na Nizozemskem.

* Indijski takir Hamid Kan izgnan iz Jugoslavije. Fakir in hipnotizer Mira Abdul Hamid Kan, o katerem so zlasti beograjski časniki zadnje čase mnogo pisali, je zdaj zapustil Beograd. Pa ne prostovoljno, temveč po izgonu. Beograjska policija je lahko zadovoljna. Razkrinkala je v njem zločinskega hipnotizerja in izkoriševalca žensk, čigar ime je v vseh mestih zabeleženo v arhivih policije. V Jugoslavijo ga nikoli več ne t.o. Ali pa se bo mogel tudi še drugod po Evropi potepati, to je stvar policije onih držav, kjer bo skušal spet razprsti svoje

KONCERT družabni večer s plesom

vsak torek, četrtek in soboto

priredimo za svoje cenj. goste

od pol 20—21. koncert v jedilnem salonu od 21—24. koncert in ples v družabnem salonu (verandna dvorana)

Na omenjene prireditve najvpljudneje vabim

P. ŠTERK, restavrater

* Lopovska čast. V Subotici se je pričela velika razprava proti razbojniški tolpi, ki jo je vodil Sime Orčić. To je ena izmed originalnih vlomniških družb, ki se z drznim humorjem zagovarja pred sodniki. Vlo milici so samo v Baškem Petrovem selu odnesli 150.000 din, sicer pa so tudi drugod izvršili še vrsto vlovov v hranilnice in trgovine. »Izjavljam na svojo lopovsko častno besedo, ali pa: »Tako mi nioje lopovske časti« — tako se zagovarja vodja. Je prav verjetno, da bo lopovska čast prešla v terminologijo in v obrambo vseh odkritorskih falotov v Jugoslaviji.

* Flanela za perilo po 4.75, rožasti barchenti za obleke po 9.25 do 11.50 din. To pa samo pri tvrdki aMnufaktura k. d. Mestni trg 17, Ljubljana.

Jutri ob 3. uri

TOMBOLA

V KRANJU

Avto Din 36.000.—

dve motorni kolesi itd.

Danes zadnji dan za nakup tablic

po Din 4.—; jutri stane Din 5.—.

* Zrtve zločinske mačhe. V Bjeljevini v otočnem srezu se je kmet Milan Lavrnja pred 10 leti, takoj po smrti svoje prve žene, znova oženil, čeprav je imel že nekatero veliko otroke in je bil že sam prečez v letih. Nova žena ga je dobila močno v oblast in je grdo zagospodarila nad otroki. Prišlo je tako daleč, da je Milan Lavrnja te dni po nagovoru zločinske žene ubil lastnega sina. Imela sta opravka pri vozu in 60letni oče je začel 18letnega sina Savo pretepati. Očeri ga še enkrat, je zapovedala žena. Oče je udaril in ubil sina, potem ga je zanesel v hišo. Edino 12letni brat ubitega Save je bil priča skrajno žalostnega dogodka. Ne srečni otrok je moral svo noč ostati v zaklenjeni kamri poleg mrtvega brata. Ko se je zdanilo, je fantek skozi skoki okno in šel orožnikom javit svojega očeta in zločinsko mačo.

* Ugladen trgovec obdolžen umora svoje žene. V Sabcu je stal pred sodniki Momčilo Katič, trgovec iz Loznice. Obtožnica mu je očitala, da je tako mučno vplival na svojo ženo, da se je naposled usmrtila. Senat ga je spoznal krivega kot intelektualnega ubijalca svoje žene in ga je obsodil na 3 mesece zapore.

* Vlom v Skocijano. Po nedavnem vlovu, ki je ostal do danes nepojasnjen, so neznani vlomilci eno zadnjih noči zopet obiskali trgovino in gostilno Antona Marolta v Skocijano. Razmere so jim gotovo dobro znane. Bili so pa tudi previdni in so pogrnili vrata, da se ne bi poznale stopinje. Nabrali so za 7.000 din plena. Na delu je dobro organizirana družba, ki je že večkrat plenila Peterlinovo trgovino, katere lastnik je zdaj Marolt. Nedaleč od hiše so našli nahrbtnik in v njem nekaj svilenih rut, kar so vlomilci izgubili. Drugih sledov ni.

Kuharski tečaj

Ker je v gospodinskem tečaju Nabavlj. združbe uslužbenec državnih železnic še nekaj praznih mest se sprejmejo tudi hčerke neželencičarjev. Cena nizka. Prijaviti se v pisarni Železničarske menze, Pražakova 19.

* Iskra z ognjišča zanetila požar. V sredo zvečer se je iznad Stattenberga pri Makolah gosto zakadilo in kar nato so v mračno nebo švigali plameni. Gorela je samotna vinčarija Karla Kodriča, od katere je v kratkem času ostal le kup razvalin in tlečega tramovja. Ogenj je nastal po neprevidnosti. Posestnik Kodrič, ki ima svoj dom kakeh 5 km od omenjene vinčarije, je šel popoldne v vinograd, da vse pripravi za blizajočo se trgatve. Zakuril je v krušni peči, da si je segrel vodo za pomivanje sodov. Okrog 18. je bil z vsem delom gotov in je šel domov. Žerjavica, na ognjišču krušne peči pa je povzročila, da so se vnele saje v lesenem dimniku. Ogenj se je nato razširil na slamnato streho in takoj je tala vsa vinčarija, obsegajoča vežo, kuhinjo, dve sobi, hlev, kolarnico in stikalnico, v ognju. Zgorelo je med drugim več vinskih sodov in vse vinogradniško orodje. Kodrič je bil zavarovan za 10.000 din, škoda pa je seveda večja.

* Zveza lovskih društev razpisuje za svoje glasilo »Lovca« tiskanje za prihodnje leto, mesto urednika in naslovno sliko. Razpis je objavljen v oktobrski številki »Lovca«.

* Ivan Olbracht, ne Ivan Albrecht. V tem smislu je treba popraviti včerajšnje tiskovno napako v beležki o francoskem priznanju piscu romana »Hajduk Nikola Šukaj«.

* Večerni trgovski tečaj na trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Domo-branska cesta 15. prične 7. oktobra. Vpl-sovanje dopoldne, popoldne in zvečer do 8. ure. Pojasnila ustna, pismena, brezplačni zrospetki na razpolago. Puk knjigovodstva, računstva, korespondence, pisarni-skih del, stenografije, strojepljasa, nemščine. Solnina zmerna. Zavod je potrjen od ministrstva trgovine in industrije.

Samo 16 dinarjev

Vas stane učenje mednarodnega jezika esperanto. — To vam omogoča nova praktična učna knjiga, katero dobite v vseh knjigarnah ali pri

KLUB ESPERANTISTOV, Ljubljana — Cankarjevo nabr. 7/1.

* Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca septembra 1937: I. Podružnice: Maribor m. 1.000 din; Vranak 300 din; Litija 46 din; Ljubljana I. ljub. m. 630 din; Ljubljana, mestna ž. 670 din; Kamnik 192.50. II. nabiralniki: Cerk. p.sarna 74.50 din; gostilna Turk Draga 200 din. III. Ivana Vrhovnika sklad: 5 šentjakobsko-trnovska pokružnica Ljubljana v spomin pokojne Ljudmile Roblekovce 310 din; v isti namen Ana Letnarjeva Ljubljana 1000 din; neimenovana 100 din. Rezni prispevki: Ivan Lamut, Ljubljana, 150 din; I. Rozman, Ljubljana, 70 din; neimenovana 100 din; Rajko Turk, Ljubljana, ob priliki svojega godu 100 din; v počaščenje pok. Ljudmilke Roblekovce: Anica Koblerjeva, Litija 100 din; neimenovani ekupaj 100 din; Marta in Meta Šavnik, Ljubljana namesto cvetja pok. Mihi Hafnerju 100 din. Josip Rakovšek, Celje namesto venca pok. Albertu Domniku 100 din; zbirka deske meščanske šole v Mariboru 10 din; Skupaj 4.453 din.

* Vdriševati je lažje kakor nadoknaditi. To velja slasti za rast naših las. Ako hočemo čakati, dokler se nam lasišče ne razredči in dokler nam koža na glavi ne postane rožnata, nam bo prav težko popraviti pričeto škodo. Ako pa pravočasno sežemo po pravem brandlu za kožo na glavi, bo ona vedno lahko rodila zdrave lase. Posobno danes ne bi smeli opustiti prilike, da rešimo naše lasišče in da si zagotovimo rast las, ko je možna uporaba prirodne hrane za lase pod imenom Silvikrin in ko je ravnanje z njim tako enostavno. Ampak pravočasno se je treba tega sredstva poslužiti.

* Za Putnikov petdnevni izlet v Rim in Firence se sprejemajo prijave do 4. t. m. Cena 950 din. Temu izletu se lahko pridružijo tudi izletniki, ki žele ostati 5 dni v Trstu ali pa Gorici, to je od 9. do 14. oktobra. Ostale informacije pri »Putnikue in v izletni pisarni Okorn v hotelu »Slon«.

Iz Ljubljane

u— Po premieri »Beraške opere«. V četrtak zvečer je bila pred razprodano hišo v drami prva predstava »Beraške opere«, igre z godbo v 10 slikah, ki jo je po angleškem izvirniku Johna Gaya napisal nemški dramatik Bert Bracht, prevedla pa Fran Albrecht in Niko Stritof. Delo, staro več ko dve sto let, obravnava na svojevrsno duhovit način odnose najnižjega sveta, beračev in zločincev, do oficelne družbe in je danes več ko aktualen komad: umetnina je, ki v pretresljivo odkritosrčni luči prikazuje podobo sveta, da se človek ustavi in zgrozi ob nji. Igra, ki jo je zrežiral inž. arh. Bojan Stupica in ki ji je glasbeno spremljavo po Kurtu Weillu oskrbel orkester pod vodstvom dirigenta Bojana Adamiča, je doživela velik, silen uspeh. »Beraška opera« se po vsej pravici uvršča med največja dejanja našega Narodnega gledališča in odpirja našemu odrskemu ustvarjanju povsem nove perspektive. O delu to »Jutro« še izjrenejše poročalo. L. M.

Kavarna & restavracija

EMONA

otvarja danes koncertno in plesno sezono: — V kavarni vsak dan popoldanski in večerni koncert, — v restavraciji igrajo naši priznani »New Melody Boys«.

u— Stavbno gibanje v Ljubljani. Stavbna sezona gre polagoma h kraju, vendar je po vseh stavbiščih v Ljubljani, kakor običajno skoraj sleherni jesen, tudi letos še izredno živahno. Te dni so začeli kopati temelje tudi že za palačo banke »Slavije« ob Gajevi ulici. To bo mogočno poslopje, ob Tyrševi cesti dolgo 40, ob Gajevi ulici pa 39 m. Da gre delo bolj izpod rok, je bilo oddano kar dvema tvrdkama hkrati in sicer odkop Mitoslavu Zupanu, zasil-na popravila in adaptacija biveše Piskarjeve hiše, ki bo stala dokler ne zraste nova palača, pa Tomažiču. Gradnja palače same še ni oddana. — Tudi pri »Sionu« delo razmeroma naglo napreduje in so že zgrajeni betonski temelji bodočega hotela. Zdjaj bo šla stavba naglo v višino in bo prav verjetno še pred zimo pod streho. Posebno še, če bo vreme v oktobru ugodno. Na Marijinem trgu tudi že polagoma raste v višino bodoča palača veletvrdke I. C. Mayer. Zgrajili so že temelje in zdaj postavljajo skeletno ogrodje. Pričelo se je nadalje tudi že izkopavanje na prostoru biveše jahalnice ob Bleiweisovi cesti, kjer si zgradijo svojo palačo uradniki Poštne hranilnice.

Jesenski čas je najbolj primeren, da si napolnite album s fotografijami, ki ste jih napravili v poletnih mesecih. Iz mnogih Vaših negativov bi se dale napraviti lepe povečave, ki bi krasile zbirko fotografij iz Vašega življenja. Ako želite res dovršene povečave za kompletiranje albuma, Vam bo po znatno znižanih cenah izdelal vse povečave Foto Tourist — Lojze Šmuc, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 8.

u— Danes popoldne in jutri dopoldne so nabiralni dnevi TKD ATENE pod geslom »Za otrokovo zdravje«. Našo javnost prosimo, naj ne hodi praznih rok mimo nabiralk, kajti dohodek je namenjen razširitvi društvenega Ortopediskega zavoda in postavitvi nove zdravstvene ustanove v prid naši mladini. Društvo je bilo letos težko prizadeto z odvzemanjem njegovih telovadil in igrišč, zato prosimo našo javnost, naj vsaj ona da na ta način priznanje dolgoletnemu delu ATENE. — Odbor.

u— Umrl je včeraj nenadne smrti g. Karol Binder, tovarnar, družabnik Rojinove tvrdke stavbnega in umetnega mizarstva. Pogreb bo jutri ob 15. izpred mizarške veže splošne bolnišnice. Blag mu spomin, žalujočim nam iskreno sožalje!

u— Ponovna otvoritev emonske kleti. Prihujljano ljubljansko zabavišče, kletna restavracija Emona, bo danes spet iznova odprta. Za zabavo gostov bodo letos skrbeli samji naši slovenski fantje, ki jih poznamo še z nebotičnika in ki so svoj orkester zdaj prekrstili v »New Melody Boys«. Njihova imena Nerat, Zihel, Lozej in druga so nam znatno jastvo, da bo zabava zmerom prijetna in da v emonski kleti, ki je zmerom uživala, najbolj glas res solidnega ljubljanskega zabavišča, ne bo nikoli dolgočas. Naši fantje, ki bodo igrali same najnovejše in najmoderneje plesne skladbe, nas bodo razveseljevali vsak večer do pozne noči in sicer ne samo s plesno godbo, temveč tudi sicer s svojo znano duhovitostjo in s svojim veseljem. Ljubljana bo z otvoritvijo kletne restavracije Emona pridobila za zimeke in pomladne mesece spet novo zabavišče, ki ga bodo naši meščani gotovo zmerom radi obiskovali.

u— Danes ob 20. otvoritev plesne šole na Taboru. Prva redna plesna vaja pa bo v nedeljo teden Vstop le proti vabilu!

u— Sokolsko društvo Ljubljana — Viš otvori v nedeljo 3. oktobra plesno šolo za svoje članstvo, v dvorani Sokolskega doma. Začetek vaj vsako nedeljo in praznik ob 15. Sodeluje Falcon-jazz, Sokolsko članstvo bratsko vabljeno.

KINO

TEL. 21-24 **MATICA**

Zopet po dolgem času komični trio: Hans Moser, Leo Slezak in Adela Sandrock v veliki filmski komediji iz cirkuškega življenja

CIRKUS SARAN

TEL. 27-30 **SLOGA**

Simone Simon, očarljiva filmska umetnica, nepozabna iz filma »Matura« v novem krasnem ljubavnem filmu

LEPI DNEVI

TEL. 22-21 **UNION**

Premiera največjega zgodovinskega filma

MARIJA STUART

v glavnih vlogah Katarina Hepburn in Fredrich March

Eden izmed obiskovalcev tega filma, ki ga bo določil zreb, bo dobil modern damski klubok po vzoru Marije Stuart, model Salona Truda. — Klubok je razstavljen v Unionu.

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

u— Nameščenje trgovin in raznih drugih podjetij, uradnike i. t. d. opozarjamo na večerni trgovski tečaj pri Christoforovem učnem zavodu, Ljubljana, Domo-branska cesta 15. Zahtevajte pojasnila in prospekte.

u— Zagonetka mrtvega otroka. Včeraj smo poročali o zagonetnem mrtviču, oddanem v mestni mrtvašnici pri Sv. Krištofu. Ze v četrtak zvečer se je po oglasili na policiji soboslikarski pomočnik I. Omahen, ki je povedal, da je to njegovo nezakonsko dete, 8-dnevna in ne 8-mesečna Angelca, kakor je bilo omenjeno v prijavi. Otroek se je rodil 19. septembra neki služkinji v ženski bolnišnici. Kmalu po porodu je šla mati domov, kćerico je pa morala že dva dni pozneje spet poslati v bolnišnico, ker je bil otrok zelo slab. Angelca je še istega dne umrla. Ker je bila mati še vedno boleha in ni mogla v Pogrebni zavod, je tja poslala nekega znanca, ki seveda ni vedel otrokovega imena, ne naslova matere. Ugotovili so, da je dete umrlo povsem naravne smrti in stem je bila zagonetka mrtvega otroka pojasnjena.

u— Z avtobusom v Trst dne 10. oktobra ter 24. in 25. oktobra ter od 30. oktobra do 1. novembra. Prijave sprejema izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel »Sion«, telefon šte. 26-45. Vhod iz Prešernove ulice.

u— Ponovno opozarjamo na veliko javno predavanje s skopičnimi slikami o Baltiku (Estonski, Litvi in Latviji) in Finski, ki bo danes ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Predaval bo g. Jože Kozlevčar, ki je pred nekaj tedni prepotoval te kraje. Pokazal nam bo obenem slike, ki jih je nabral po teh, pri nas še skoraj neznanih baltiskih deželah. Na to zanimivo predavanje, ki lo v slovenskem jeziku, vljudno vabi Klub esperantistov, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7/1.

u— Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi v soboto 2. oktobra 1937 ob 18.30 promenadni koncert pred Narodnim domom. Igrala bo godba Narodno železniškega glasbenega društva »Sloga« pod vodstvom kapelnika g. Herberta Svetla.

u— Esperantski tečaji v Ljubljani. Ob priliki sedanjega esperantskega tedna vabi klub esperantistov v Ljubljani vse, ki se zanimajo za ta najlažje priucljivi mednarodni jezik, da se vpišejo v klubove tečaje. Po potrebi bodo organizirani posebni tečaji za akademike, uradnike, učitelje, delavce itd. Vpisovanje je vsak delavnik od 8. do 12. in od 14. do 18. v klubovi pisarni, Dvořakova ulica 8, ter zvečer od 19. do 21. v klubovem družabnem lokalu, Cankarjevo nabrežje 7. Prvi tečaji bo odprt v torek ob 20.

Iz Maribora

a— Smarjeta vas kliče! Sokolsko društvo Maribor III. (Krčevina—Košaki) poziva vse svoje članstvo, da se polnoštevilno udeležijo nedeljskega nastopa sokolske čete Sv. Marjeta ob Pesnici, ki se vrši 3. oktobra ob pol 3. uri. Članstvo se zbira pred glavnim kolodvorom, odkodar voz avtobus ob pol 2. uri. Poleg rednega avtobusa dr. Goriska še eden rezervni, nekoliko pozneje. Cena za eden in tja 7 din. Udeležja strogo obvezna! Zdravo!

Vremenska poročila

Dozvedno vreme v oktobru po stoletnem koledarju. Dan je dolg od 11 ur 43 minut do 10 ur in se do konca meseca skróti za 1 uro 43 minut.

S. 2. Angeli var.	večinoma jasno, precej hladno
N. 3. Terezika	
P. 4. Franc. S.	deževno
M. 5. Placid	topleje, ponekod grom
S. 6. Brunon	močni dolgotrajni nalivi
C. 7. Marija R. v.	
P. 8. Brigita	
S. 9. Dionizij	oblačno, le tu pa tam dež
N. 10. Franc. B.	
P. 11. Nikazij	
T. 12. Maksimil.	
P. 13. Stavljud	hladnejše, ponekod slana
E. 14. Kalist	sončno, topleje
P. 15. Terezija	oblačno

Poročila Meteorološkega zavoda na univerzi

1. oktobra
Ljubljana 7. 764.8, 8.4. 93. megla, —, —; Maribor 7. 763.6, 9.0. 98. O. 10. —, —; Zagreb 7. 763.8, 11.0. 90. N1. 7. —, —; Beograd 7. 762.7, 15.0. 90. E1. 10. —, —; Sarajevo 7. 761.4, 12.0. 98. O. 10. dež. 4.0; Kumbor 7. 760.0, 20.0. 80. ENE3. 7. —, —; Split 7. 760.4, 18.0. 90. NE2. 10. —, —; Rab 7. 760.8, 14.0. 55. NE3. 9. —, —; Temperature: Ljubljana 16.4. 8.0; Maribor 21.0. 7.0; Zagreb 18.0. 10.0; Beograd 18.0. 13.0; Sarajevo 18.0. 11.0;

a—Prisrčno slovo priljubljenega šolnika. V četrtak se je na prav glasilni način poslovila šolska mladina deške osnovne šole od svojega upravitelja Lave Aka. Otroci so se zbrali v šolski telovadnici k slovesnosti. Z nje manjšo iskrenostjo in znamenju tovarštva so se zbrali istega večera njegovi stanovski tovariši v Riharjevi dvorani nabavljajne zadruge. S toplimi besedami so se obdoličili možu, ki ga je vedno odlikovala neomajna ljubezen do naše zemlje, do dece ter globoka vera v bodočnost slovanstva. Ob slovesu želimo, da bi zaslužni vzgojitelj preživel svoj pokoj, v katerega je stopil po 35 letih, lepo v miru in zadovoljstvu.

a—Iz glabenih krogov. V Zagrebu sta položili izpit na državni glasbeni akademiji Mariborčana gdnca Dana Kutinova in g. Rajko Sikošek.

Danes zvečer na

VINSKO TRGATEV CMD v Narodni dom

a—Gledališke novice. Gledališki bloki veljajo pri vseh treh predstavah, prvih premierah, t. j. pri otvoritveni predstavi (Revizor) dne 2. oktobra, pri »Najboljši ideji tane Olge« v nedeljo in pri »Marjiti Stuarti«, ki bi se morala vprijeti v torko, pa se radi koncerta Trboveljskih slavkov prestavi na sredo 6. oktobra.

a—Vlomilci v trgovini »Slavije«. V noč na petek so se neizsledeni drzni vlomilci udarli v prodajalno tekstilne trdnice »Slavije« na Kralja Petra trgu. Rokomavši so odnesli precejšnjo količino najboljega blaga v skupni vrednosti okoli 10.000 dinarjev. Daktiloskop Grobin je izvršil pometje prstnih odtisov. Vlomilci so prišli v notranjost prodajalne na ta način, da so s silo odprli dvorišna vrata.

a—Na mariborskem delovnem trgu. Službo lahko dobi preko tuk. Borze dela več kovačev, mizarjev, vinčarjev, 2 restavracijski kuharici in nekaj služkinj z lepimi pričevili.

a—Zrtev trika. Pri Sv. Benediktu v Slov. gorah se je te dni pojavil nepoznan »napakopalec« zlati in hranilnih knjižic in se zgledal pri posetniku Burku. Neznane se je toliko časa razgovarjal z Burkom, dokler ga ni končno pripravil do tega, da mu je res izročil hranilno knjižico Prve hrvatske štedionice v Mariboru, glasečo na din 12.120. Zmenila sta se za odkupnino 8.487 dinarjev. Posetnik je bil prepuščen, da ima opravka s poštenim prekupevalcem in mu je knjižico izročil pod pogojem, da mu neznane izročil odkupnino najkasneje v 14 dneh. Naslednjega dne je Burko vso zadevo vendarle prepuščen in se mu je končno zasvetilo, da tu ne more biti vse v redu. V Mariboru je zvedel, da je njegova hranilna knjižnica medtem že vnovčena. Za goljufom polizuje sedaj policija.

Iz Celja

a—Mladinska organizacija JNS za mesto Celje bo imela članski sestanek v sredo 6. t. m. v klubski sobi v Celjskem domu. Predaval bo tov. dr. Branko Alujevič iz Ljubljane o minimalnem delavskem zaslužku. Udeležba je za članstvo obvezna, iskreno vabljeni pa so tudi starejši člani JNS.

a—Sestanek mladine JNS v Storah. Sreška mladinska organizacija JNS bo priredila danes ob 20. članski sestanek v gostilniških prostorih g. Fani Vrežakove v Storah. Udeležba je za članstvo obvezna, vabljeni pa so tudi vsi ostali somišljeniki.

a—Učiteljsko zborovanje. Sresko društvo JUU v Celju bo zborovalo v ponedeljek v mali dvorani Celjskega doma. Ob pol 9. se bo pričel Adamčev spominski koncert »Trboveljskega slavka« za učiteljsko v uvodno besedo g. Gerlanca o Emilu Adamču. Ob 10. bo istotam društvena skupščina.

a—Starešinska organizacija Sloge v Celju je imela v četrtak v Celjskem domu občni zbor, na katerem je bil izvoljen sledeč odbor: predsednik Dušan Zdošek, podpredsednik Branivoj Majcen, tajnik I. Branko Prekoršek, tajnik II. Janko Cigoj, blagajnik Aleksander Hračovec, arhivar Aleksej Vrečko, odbornika Vinko Blaško in Izidor Cergol, namestniki Josip Herman, Gerald Premšchak in Klemen Stegenšek, revizorji Branko Mikulatič, Tugomer Prekoršek in Savo Zuzič. Občni zbor, ki je potekel v najlepšem redu, je bil verna slika živahne razgibanosti in delavnosti nacionalne akademске mladine.

a—Francoski krožek (Cercle français) je imal v sredo svoj redni letni občni zbor. Po poročilih odbornikov so bili sprejeti sklepi glede krožkovih prireditev za tekoče poslovno leto. Letos bo priredil Francoski krožek začetne, nadaljevalne in konverzijske tečaje. Vpisovanje je vsako sredo od 18. do 19. v krožkovni sobi v Narodnem domu. Za letošnje poslovno leto je bil izvoljen sledeč odbor: predsednik g. ravatelj Josip Smertnik, podpredsednik g. dr. Gvidon Serneč, tajnik g. prof. Josip Karba, blagajničarka gdn. Blanche Kokotova, knjižničar g. prof. dr. Fran Sijancec, odbornik g. prof. dr. Karel Zelenik, pregledovalca računov gdn. Ivanka Zupančičeva in g. prof. Jojop Napotnik.

a—Iz celjske statistike. V septembru je obiskalo Celje 1188 tujcev (935 Jugoslovancev in 253 iz tujcev, med njimi 351 iz tujcev) nasproti 1557 v letošnjem avgustu in 1459 v lanskem septembru. Letošnji tujski promet je nasproti lanskemu močno nadeval. Deloma je temu krivo letošnje slabo vreme, deloma pa tudi onesnaževanje Savinje po industrijskih podjetjih ter pomanjkanje modernega kopališča ob Savinji in drugih naprav in udobnosti, ki ti jih moralo nuditi Celje kot tujkoprometno mesto. V preteklem mesecu je umrlo v Celju 38 oseb in sicer 15 v mestu in 23 v javni bolnici. Pri celjski borzi dela je bilo 1. t. m. v evidenci 264 brezposelnih (189 moških in 75 žensk) nasproti 256 (185 moških in 71 žensk) dne 20. septembra.

a—Šoferski izpiti bodo v sredo 27. t. m. ob pol 9. dopolnili na sreskem načelstvu v Celju. Vsi, ki nameravajo polagati šoferski izpit, in vsi, ki imajo motorna vozila in še nimajo šoferskega izpita, naj čimprej vložijo zadnje prošnje na sreskem načelstvu v Celju.

a—Delavko je opijanil in nato okradel. V četrtak je 38-letni delavec Ivan G. iz Celja v neki gostilni opijanil delavko Marijo P. iz Celja. Ko jo je okrog 22. spremenjal domov, se je delavka, ki je bila močno vinjena, na Glaziji zgrudila in je obeležala. Ivan G. je porabil priliko in ukradel delavki njeno mezdno 552 din. Delavka je drugo jutro pogrešila denar in javila zadevo policiji, ki je nato aretirala Ivana G. in na 24. pri njem še ves ukradeni denar.

Gospodarstvo

Nevarnost za nadaljnji obstoj naših hranilnic

Zveza jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani, ki zastopa vseh 29 slovenskih samoupravnih hranilnic, je zavzela k načrtu uredbe o občinskih hranilnicah, ki naj bi se v najbližjem času izdala, naslednje stališče:

Uredba se sploh ne ozira na obstoječe razmere pri slovenskih in tudi dalmatinskih hranilnicah (za katere je v veljavi avstrijski hranilniški regulativ), čeprav je od vseh jugoslovenskih hranilnic 39 hranilnic v teh dveh pokrajinah in četudi poslujejo baš te hranilnice točno po načelih, po katerih poslujejo hranilnice v vsej Srednji Evropi, zlasti tudi na Češkoslovaškem, in sicer že več kakor eno stoletje.

Z novo uredbo bi bila prizadeta ogromna in nepopravljiva škoda ne le hranilnicam, temveč vsemu zasebnemu in javnemu gospodarstvu. Oškodovani bi bodo:

1. Hišni posestniki, kmetje, gradbeni podjetniki itd., ker hranilnice ne bi moge dati dolgoročnih hipotekarno zavarovanih posojil (hipoteknih, meničnih, realnih, v tekočem računu in amortizacijskih) v večjem obsegu, kakor do 20% vlog na knjižice, in sicer le v lastni občini ter v sosednjih občinah.

To pomeni, da se sploh ne bi mogla dati hranilniška dolgoročna posojila nikomur v sledečih krajih, kjer bi bilo treba obstoječa taka posojila likvidirati po posebnem odplačilnem načrtu, ki bi ga morala vsaka hranilnica predložiti v 1 letu po uveljavljenju te uredbe (ti kraji so: Bled, Bohinjska Bistrica, Dol. Lendava, Domžale, Dravograd, Gornji grad, Hrastnik, Jesenice, Kočevje, Laško, Litija, Prevalje, Rakek, Ruše, Ribnica, Šoštanj, Trbovlje, Trzin, Zagorje, Zalec, razen tega pa v vseh manjših krajih). Praktično torej ne bi mogel dobiti dolgoročnega posojila pri hranilnici skoro nobeden kmetovalec. Gradbena delavnost bi bila zelo otežena zaradi tega, ker bi bil znesek dolgoročnih hipoteknih posojil, ki bi jih smele hranilnice še dovoljevati, popolnoma neznan. Brez dolgoročnih posojil pa si gradbene delavnosti skoro ni mogoče misliti.

2. Oškodovane bi bile vse naše samouprave (banovina, občine, sreski cestni odbori in druge javne korporacije), ker bi smele hranilnice dati posojila le lastni občini, in sicer samo kratkoročno. Znano je, da morejo občine in druge javne korporacije izvesti investicije le v pomočjo dolgoročnih posojil. S takimi dolgoročnimi posojili hranilnic je bila doslej samo

v dravski banovini omogočena gradnja: 398 šol, 11 cerkva in župnišč, 25 elektrarn in elektrifikacij, 19 bolnišnic, 14 ubožnic in hiralinic, 88 vodovodov in vodnjakov, 43 mostov in melioracij, 76 cest, železnice in drugih komunikacij, 16 klavnic in trgov, 32 gasilskih domov, 59 občinskih stanovanjskih hiš, 60 uradnih občinskih poslopij itd., skupaj 1521 javnih naprav.

Kristno delovanje naših samouprav, zlasti manjših občin bi bilo s tem skoro docela onemogočeno.

3. Oškodovane bi bile banke in zadruge, ker ne bi več smele sprejemati naložb od hranilnic. Hranilnice torej ne bi več smele podpirati drž. užitstva.

4. Oškodovana bi bila država sama: Državni vrednostni papirji in blaginjski zapisi ne bi smeli znašati pri nobeni hranilnici več kakor 20% vlog na knjižice.

Ce bi se uveljavila ta načrt uredbe, tedaj bi to imelo naslednje posledice: Samo v Sloveniji bi bilo treba likvidirati:

1. hipoteknih posojil in posojil v tekočem računu za pribl. 460 milj. Din
2. komunal. posojil za pribl. 250 milj. Din
3. naložb pri bankah in zadruгах za pribl. 60 milj. Din
4. držav. papirjev za pribl. 71 milj. Din
skupaj približno 841 milj. Din

Ker znašajo vse vloge pri slovenskih hranilnicah okrog 1.010 milijonov dinarjev, bi se torej morale likvidirati skoro 4 petine vseh aktiv, ne da bi se dale vloge nalagati na doslej običajen način. Predpisi glede nalaganja denarja po načrtu uredbe so taki, da dopuščajo skoro le take naložbe denarja, ki so popolnoma tuje hranilništvu, kakor so to gotovinski razni ugledni inozemski strokovnjaki. Razen tega vsaj v Sloveniji ni potrebe po takih kreditih. Tudi izven Slovenije in Dalmacije bi bilo hranilnicam oteženo delo po novi uredbi, ustanavljanje novih hranilnic pa skoro ne bi bilo mogoče zaradi prevelikih omejitev v poslovanju.

Hranilnice bi bile prizadete tudi zato, ker ne bi smele več sprejemati pupilnega denarja, četudi je bila v prvotnem osnutku ta pravica še vsebovana. Zlasti bi bile s tem prizadete podeželske hranilnice, kjer dosega te vloge deloma nad 50% vseh vlog.

Ce se ne doseže sprememba teh in še nekaterih drugih določb, in če se ne doweže niti to, da smejo dosežane hranilnice posilovati naprej po istih načelih kakor dosega, je boljše, da se ta škodljiva uredba odloži.

Konjunktura v rudarski produkciji Jugoslavije, še vedno pa kriza v Sloveniji

Poročilo Narodne banke za drugo letošnje četrtletje vsebuje zanimive podatke o gibanju naše rudarske produkcije. V drugem letošnjem četrtletju je bila produkcija premoga v Jugoslaviji za 28,5% večja nego lani v istem četrtletju, produkcija lignita pa za 16,6%. Najobčutnejše povečanje opazamo pri produkciji pirita, ki se je dvignila v primeri z lanskim letom za 108%. Produkcija bauxita je narasla za 65%, produkcija železne rude za 30%, produkcija kromove rude prav tako za 30% in produkcija svinečno-cinkove rude za 22%.

Ce podatke za letošnje prvo polletje primerjamo z ustrežajočimi podatki za prvo polletje zadnjih let, tedaj dobimo naslednjo sliko razvoja naše rudarske produkcije: Produkcija premoga, ki se je v letih 1933 do 1935 gibala na najnižjem stanju in je znašala nekaj manj nego 2 milijona ton, se je že lani v prvem polletju za malenkost dvignila; letos pa je v prvem polletju dosegla 2.298.000 ton, to je za 298.000 to ali za 15% več nego pred dvema letoma. Razvoj premogovne produkcije je razviden iz naslednje primerjave (v tisočih ton):

I. pol.	premog	lignit	skupaj
1932.	1775	464	2239
1933.	1542	437	1979
1934.	1582	417	1999
1935.	1568	431	1999
1936.	1595	464	2059
1937.	1817	481	2298

Ostala rudarska produkcija pa kaže v zadnjih letih naslednje gibanje (v tisočih ton):

I. pol.	bakrena	svinč.	železna	bavskit
1932.	87	236	16	20
1933.	274	321	21	25
1934.	319	358	62	27
1935.	283	364	81	46
1936.	266	344	179	105
1937.	315	376	287	142

Najobčutnejše povečanje opazamo pri produkciji železne rude, ki je znašala v prvem polletju l. 1933. komaj 16.000 ton, letošnje leto, letos pa se je povzpela na 287.000 ton. S tem je produkcija železa tudi že prekorčila rekordni obseg iz zadnjih let pred krizo. Podobno se je dvignila produkcija bauxita, ki se je v letih krize gibala med 20.000 do 30.000 ton, letos v prvem polletju pa je dosegla 142.000 ton, kar je mnogo več nego v celem letu 1929, ko je znašala le nekaj nad 100.000 ton. Narasla je tudi produkcija bakrene in svinčeno-cinkove rude, toda le v manjšem obsegu. Zanimivo je gibanje produkcije bakrene rude. Ta je že v prvem polletju l. 1934. dosegla 319.000 ton, potem pa je dve leti nazaj dosegla le 16.000 ton. To nazadovanje ni bilo morda posledica poslabšanih prodajnih možnosti, temveč posledica restrikcij v borskih rudnikih na podlagi mednarodnih kartelnih obveznosti. Šele letos se je produkcija zopet povečala na 315.000 ton, pri tem pa se za malenkost zaostaja za letom 1934. Produkcija svinčeno-cinkove rude je narasla do leta 1935. in je lani nekoliko nazadovale, letos pa je dosegla 376.000 ton, to je za 9,5% več nego lani. Omeniti je še produkcijo pirita, ki je znašala letos v prvem polletju 62.000 ton za 24.000 ton ali za 63% več nego lani.

Stanje rudarstva v Sloveniji nadalje zelo slabo

Kakor so razveseljevali gornje številke o gibanju naše rudarske produkcije, tako moramo na drugi strani upoštevati, da razvoj rudarstva v posameznih delih države docela razlikuje. V zvezi s poročili o gibanju zaposlenosti v dravski banovini smo že ponovno opozorili na to okolnost, zlasti pa na dejstvo, da je zaposlenost rudarskega delavstva v Sloveniji še zelo slaba in hudo zaostaja za dobro pred krizo. V tem pogledu prinaša zanimive statistične podatke »Rudarski i topionički vestnik«, ki objavlja naslednje indekse številke o gibanju zaposlenih delavcev, zavarovanih pri bratovskih skladnicah, in o izvršenih nadnicah

Gl. b. s.	zaposl. delavcev	izvrš. nadnic
Split	148	124
Beograd	122	117
Sarajevo	104	107
Zagreb	69	75
Ljubljana	63	51

Gornje indekse številke, ki se nanašajo na leto 1936, nam kažejo, da je zaposlenost rudarskega in topioniškega delavstva na področju glavnih bratovskih skladnic v Beogradu, Splitu in Sarajevu že lani precej prekorčila stanje iz dobe pred krizo. Pa tudi število izvršenih nadnic je na področju teh bratovskih skladnic doseglo višje stanje, nego pred krizo. Zato pa hudo zaostaja zaposlenost na področju glavne bratovske skladnice v Zagrebu, zlasti pa v Ljubljani. Na področju ljubljanske glavne bratovske skladnice je bilo l. 1929 zaposlenih 10.794 rudarskih in topioniških delavcev, lani pa jih je bilo samo 6828. Po številu izvršenih nadnic pa je rudarska in topioniška produkcija Slovenije lani znašala komaj dobro polovico (51%) produkcije iz leta 1929. Še večja razlika pa nastane, če primerjamo delavstvu izplačani zaslužek. Leto 1929. je znašal zaslužek rudarskega in topioniškega delavstva v Sloveniji 186,9 milijonov Din, lani pa je 84,4 milijona Din, kar predstavlja komaj 45% zaslužka iz leta 1929. In je lani slovensko rudarsko in topioniško delavstvo zaslužilo 102 milijona Din manj, nego leto 1929. Precej zaostaja tudi razvoj na področju zagrebške glavne bratovske skladnice, toda tu gre za polovico manjšo število delavstva, nego pri ljubljanski bratovski skladnici, vrhu tega pa je odstotek glede števila zaposlenih delavcev kakor tudi glede izvršenih nadnic boljši.

Naše klirinške terjatve v Italiji in Nemčiji

Narodna banka objavlja podatke o gibanju klirinških saldov v tretji četrtini septembra. Ti podatki kažejo, da se je saldo naših terjatev v novem kliringu z Italijo v tem tednu povečal za 2,8 na 17,4 milijona lir nasproti 14,8, 11,5 in 7,7 milijona lir v prejšnjih treh tednih. Naše klirinške terjatve v Italiji se torej nadalje dvigajo in so samo v novem kliringu dosegle že 40 milijonov Din, medtem ko znašajo naše terjatve v starem kliringu 40,9 milijona lir (za 0,5 milijona lir manj nego v prejšnjem tednu) kar predstavlja v naši veljavi 94 milijonov Din. Stupaj znašajo torej naše terjatve v Italiji po starem in novem kliringu 134 milijonov Din.

Saldo naših klirinških terjatev v Nemčiji, ki je 21. avgusta dosegel najnižje stanje 15,5 milijona mark, se je do 8. septembra dvignil na 20,7 milijona mark; potem pa je prišel zopet polagoma popuščati in sicer 17. septembra na 20,2 milijona mark in 22. septembra na 18,1 milijona mark. Če marke računamo po 13,50, tedaj znašajo naše terjatve v Nemčiji po stanju dne 22. septembra 245 milijonov Din.

Ostali aktivni kliringi ne kažejo večjih sprememb. Saldo naših klirinških terjatev na Poljskem go je nadalje nekoliko zmanj-

šal, in sicer za 0,8 na 15,4 milijona Din. Saldo naših terjatev v Turčiji pa je nazadovl za 0,5 na 5,6 milijona Din.

Med pasivnimi kliringi se je predvsem povečal saldo našega klirinškega dolga v Češkoslovaški, in sicer za 2,1 na 194,3 milijona Kč (195 milijonov Din), vendar je pričakovati, da bo apričo znatnega izvoza v Češkoslovaško v poslednjih mesecih ta saldo kmalu precej nazadovl. Rumuniji smo v kliringu dolžni 22,8 milijona Din in se je saldo v zadnjem tednu zmanjšal za 0,7 milijona Din. Saldo našega dolga v kliringu a Francijo zopet narašča in se je v tretji četrtini septembra povečal za 0,7 na 4,8 milijona francoskih frankov. Saldo našega dolga v kliringu s Švicjo se skoro nespremenjen na višini 1,6 milijona švicarskih frankov. Tudi saldo našega klirinškega dolga v Belgiji je skoro nespremenjen na višini 4,1 milijona belg. Zmanjšal pa se je saldo našega klirinškega dolga v Madžarski za 1,3 na 7,7 milijona Din.

Gospodarske vesti

== Svetovna produkcija avtomobilov. V prvi polovici letošnjega leta se je svetovna produkcija avtomobilov ponovno povečala, in sicer za 11,8%. Tempo naraščanja produkcije pa je bil letos počasnejši. V prvih 6 mesecih t. l. je bilo izdelanih 3.601.000 avtomobilov nasproti 3.221.000 v istem razdobju lanskega leta. V Zedinjenih državah je znašala produkcija 2.790.420 avtomobilov (lani v prvem polletju 2.500.610), v Angliji 273.533 (253.653), v Nemčiji 156.711 (149.659), v Kanadi 128.371 (105.948), v Franciji 113.000 (110.000), v Rusiji 92.000 (66.000) in v Italiji 32.300 (19.200). Relativno je najbolj narasla produkcija v Italiji, namreč za 68%; pri tem pa je treba upoštevati, da je Italija zadnja leta, zlasti pa lani v času abesinske vojne in sankcij v produkciji avtomobilov precej zaostala.

== Uradni tečajji za oktober. Finančni minister je za oktober določil naslednje uradne tečaje: 1 napoleondor 298,50 Din, 1 zlata turška lira 339,70 Din, 1 angleški funt 238 Din, 1 ameriški dolar 43,25, 1 kanadski dolar 43, 1 nemška marka 13,50, 1 poljski zlot 8,25, 1 avstrijski šiling 8,40, 1 belga 7,25, 1 penga 8,60, 1 brazilski milrars 2,65, 1 egiptski funt 240, 1 urugvajski pezos 2,3, 1 argentinski pezos 13, 1 čilski pezos 1,35, 1 turška papirnata lira 34,75, 100 albanskih frankov 1410, 100 francoskih frankov 170, 100 švicarskih frankov 1000, 100 italijanskih lir 236, 100 holandskih guldinarjev 2390, 100 bolgarskih levov 45, 100 rumunskih lejev 32, 100 danskih kron 955, 100 švedskih kron 1100, 100 norveških kron 1075, 100 španskih pezet 250, 100 grških drahem 39, 100 češkoslovaških kron 151, 100 finskih mark 94,50, 100 letonskih litov 810.

== Ukinitvena trošarina na britvice. Z večerajšnjim dnem je bila v smislu finančnega zakona za l. 1937/38, ukinitvena skupna banovinska trošarina na britvice, ki je znašala 1 Din od komada.

== Iz trgovinskega registra. V trgovinski register v Zagrebu je bila vpisana podružnica ljubljanske trdnice Zorn, družba z o. z., trgovina z usnjenimi izdelki.

Borze

1. oktobra

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi v privatnem kliringu trgovali po 8,69, angleški funti pa po 238. V zagrebškem privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 8,85, grški bioni po 30,25 in angleški funti po 238. Nemški klirinški tečaj so se nadalje dvignili in stanejo v Ljubljani 13,75, v Beogradu prav tako 13,75, v Zagrebu pa 13,63, odnosno za konec decembra 13,35.

Na zagrebškem elektnem tržišču je notralna Volja škoda pri črtni tendenci 411 — 413 brez prometa (v Beogradu je bil promet po 411). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2399,66 — 2414,25, Berlin 1740,03 — 1753,90, Bruselj 730,54 — 735,61, Curih 996,45 — 1003,52, London 214,49 — 216,54, New York 4307,25 — 4343,56, Pariz 148,36 — 149,80, Praga 151,73 — 152,83, Trst 227,70 — 230,78.

Curih. Beograd 10, Pariz 14,91, London 21,55, New York 438,375, Bruselj 73,2750, Milan 22,9250, Amsterdam 240,70, Oslo 174,70, Dunaj 79,85, Stockholm 111,10, Oslo 108,30, København 96,20, Praga 15,23, Varšava 82,25, Budimpešta 86,25, Atena 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Volja škoda 411 — 413, 4% agrarne 53,50 — 54,50, 4% severne agrarne 52,50 — 53,50, 6% begluzke 77 den., 6% dalm. agrarne 75 — 76, 7% invest. 93 den., 7% Blair 85 — 86, 8% Blair 93,50 — 95; delnice: Narodna banka 7350 den., PAB 197 — 200, Trboveljska 225 — 250, Gutmann 45 den., Sečerača Osijek 196 bl., Osiječka lijevaonica 200 bl., Isis 50 bl., Dubrovačka 425 — 440, Oceania 300 den., Jadranska 425 — 440.

Beograd. Volja škoda 411 — 412 (411), 4% agrarne 53,25 den., 4% severne agrarne 53 — 54, 6% begluzke 77,50 den. (77,75), 6% dalm. agrarne 75,50 — 76, 7% invest. (92 — 93), 7% Drž. hip. banka 99 den., 7% Blair 85 — 86, 8% Blair 94,25 — 95, Narodna banka 7450 den. (7460), PAB 201 — 202.

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago. 1. oktobra. Začetni tečajji: pšenica: za dec. 108,75, za maj 108,875, za julij 102,625; koruza: za dec. 63,125, za maj 63,875.

+ Winnipeg. 1. oktobra. Začetni tečajji: pšenica: za okt. 132,50, za dec. 127, za maj 126,25.

+ Novosadska blagovna borza (1. t. m.). Tendence: čvrsta. — Pšenica (78/79 kg): baska 176 — 178; banatska 172 — 180; baska ladja Tisa 180 — 182, ladja Berej 179 — 181; sremka 77/78 kg 175 — 177; baskovska 77/78 kg 175 — 178 Koruza: baska in sremka 105—106; banatska 102—103.

Ove: baski, sremski in slavonski 114 — 116. Rž: baska 165 — 167. Ječmen: baski in sremski 63/64 kg 130 — 132,50 Moka: baska in sremka 0/0 g in 0/0 g 272,50 — 282,50; 0/0 g 252,50 — 262,50; 0/0 g 242,50; 0/0 g 212,50 — 222,50; 0/0 g 172,50 — 182,50; 0/0 g 127,50 — 132,50 Otrubi. baski, sremski in banatski v vrečah 96 — 100. Fižol: baski beli brez vreč 207,50 — 210.

+ Budimpeštanska terminska borza (1. t. m.). Tendence: slaba. Koruza: za maj 12,64 — 12,68.

BOMBA2

Letalo je padlo na hišo ...

V Minneapolisu je padlo potniško letalo na neko hišo in ji predrlo streho. Pilot in še ena oseba sta se ubila

Aga kan sprejema goste

Benešev sprejem, plus kaviar ... — Litvinov z Leninovo zvezdo — Slavnost v novi palači ženevskega Društva narodov

O slavnosti, ki jo je priredil predsednik znanega zasedanja Društva narodov Aga kan za posvetitev nove seje dvorane plenuma Društva narodov, smo že poročali. »Neue Zürcher Zeitung« piše k temu še Im Frieden vertreten; im Kriege zertreten sledeče:

Praznik Aga kana in begume je šel mimo. Njegova visokost je pokazal smisel za pravo mero, ni se hotela niti bahati, niti se pokazati malenkostno. Bila je slavnost, vredna velikega gospoda, toda gostov ni hotela prekomerno presenetiti. Ko smo se obrnili do nekega kulinarčnega strokovnjaka, ki se dobro spozna v vseh stvareh, kako sodi o tej slavnosti, je odgovoril samo to: »Benešev sprejem plus kaviar.

Sprejem, ki ga je priredil dr. Beneš pred nekoliko leti v hotelu »Des Bergues«, je veljal doslej za najbogatejšega in najelegantnejšega v zgodovini Društva narodov. Okvir, v katerem se je izršil novi sprejem, je bil velikanški. Arhitekti nove palače Društva narodov so lahko upravičeno sprejemali čestitke. Krasota, ki so jo ustvarili v parku Ariani, je istočasno solidna in silovita. Povsod same galerije, toda pred vsem galerija lepih žensk.

V veliki šetalni dvorani je Aga kan, jovičen in siuren na tem resnično mednarodnem parketu, pozdravil vsakega gosta s tem, da mu je podal roko. Bil je pravi vladar, 3000 stiskov rok je bilo zanj reprezentacijska dolžnost kakor za Roosevelta. Izvršil je to dolžnost, ne da bi izgubil svojega smehljaja, s stočnim mirom vladarja, ki ve, kaj mora napraviti. Poleg njega je bila beguma. Resnično knežja drža nekdanje gospodične Caronove je zbujala splošno občudovanje. Njena vitka, elegantna postava je bila posebno dražestna v obleki iz svetlo rožaste svile, pravi mojstrovini iz ulice de la Paix. Vrat ji je krasila trojna vrsta nezasičeno velikih biserov, v uhanih je nosila velikanske diamante in na roki se ji je bleščala v vseh barvah demantna zapestnica. A vse s pravo mero. Beguma je iz svoje zakladne skrinjice vzela samo tisto, kar je bilo za ta večer še potrebno.

Nad dvajset zunanjih ministrov je šlo mimo Aga kana in njegove žene. Reditelj-ska služba je delovala skoraj nevidno. Redov ni bilo nič, vse samo preprosti fraki. Samo Litvinov si je nataknil Leninov red, peterokrako zlato zvezdo, na kateri tičata Lenina glava kakor fotografija na potnem listu. Tudi nekoliko mladih, komaj odlikovanih atašeev ni moglo premagati skušnjave, da bi se ne pokazali s svojimi odlikovanji. Krasne toalete dam so pa skrbno dosti boljše za pestrost in sijaj te slike.

Nova zborovalna dvorana nas je sprejela z leketavo svetlobo. Kjer bo v bodoče stoloval predsednik zasedanja, se je utaboril orkester pod Ansermetovim vodstvom. Dvorana, ki ima prostora za 1800 oseb, je bila napolnjena do zadnjega prostora. Kdor je prišel prepozno, je lahko postopal po brezkončnih dvoranah, galerijah in hodnikih. Zdelo se je, kakor da so se šetale najlepše ženske vseh celin. Gospa Kolontajeva, sovjetska poslanica na švedskem dvoru, je imela precej truda, da si je utrla pot do svojega prostora, kajti medre dolga vlečka njene črne, čipkaste obleke je bila najdaljša v dvorani.

Bila je že polnoč, ko je stopilo vse k galerijam, kjer so bili postavljeni hifeji. Tucat kuhinjskih mojstrov, stotine lakajev so stregle gostom s piramidami jagstov, divjačino, mrzlimi narezki, kaviarjem in velikanskimi sadnimi košarami. Kapele so svirale decentno k plesu, a samo mladina je tu izkoristila svojo pravico. Saj je bila samo reprezentativna prireditev.

Beguma je odšla okrog 1. po polnoči z nekaterimi damami francoske in angleške aristokracije v neki salon, da bi si malo odpohala. Poročevalec jo je tam srečal, ko je vstopila njegova visokost v spremstvu glavnega tajnika Avenola in nekoga indijskega maharadža, da bi svojo ženo opomnila na njene reprezentacijske dolžnosti. Aga kan jo je nežno pozval, naj vendarle nadaljuje svoj obhod. Da bi ji olajšal vstop, je zaploekal z roko in vzklil: »Ena, dve, tri, dvignemo se, nič ni naporno!« Potem je beguma odšla ob roki svojega moža. Točno od dveh sta gostitelja zapustila hišo.

Stari gospod je kneginji galantno pomagal v voz in s tem je bil oficijelni del večera končan. Malo prej so se odpeljali tudi šefi delegacij. Mladina pa je ostala do zgodnjih jutranjih ur. Prizor zase je bil avtomobilski park: imel si vtis, da se je tu otvorila največja avtomobilska razstava na svetu, ko se je pripeljal tisoč vozov vseh znamk pred glavni vhod.

Nevaren lev

Med predstavo velikega cirkusa v Nanteu je planil velik lev po imenu »Paša« na svojega krotilca Carrera in ga tako zdelal, da so morali moža prepeljati v bolnišnico, kjer pa zdravniki nimajo upanja, da bi mu mogli oteži življenje. Zver je šele pred nekoliko meseci na sličen način raztrgala Carrerovega očeta, ki je bil tudi krotilec. Carrere sin pa je že tretja njegova žrtev, kajti pred nekoliko leti je Paša s svojimi šapami pobil nekega akrobata in je ta umrl.

Trije milijoni dnevne naklade

Lord Beaverbrock sporoča v nekem oglaševanju, da izhaja njegov list »Daily Express« od avgusta v rekordni nakladi treh milijonov izvodov dnevno. Od tega prodaja 2.407.780 izvodov.

List donša letni dobiček več nego pet milijonov funtov, od tega pa gre 28 odstotkov za davke, 700.000 za tehnično osebje, uredništvo in poročevalska služba stane 600.000 funtov, dostava 650.000 (od tega poberejo samo železnice 400.000 funtov), 400.000 funtov pa gre za oglaševanje v drugih listih. Družba nima nobenih dolgov in njeni obrati v Londonu, Glasgou in Manchesteru so v lastnih poslopih.

Lord Beaverbrock ugotavlja s ponosom dvojce: prvič, da čisti dobiček, ki se razdeli med delničarje, ne sme presegati 150 tisoč funtov, pri čemer ima on sam 72 odstotkov deležev, nameščenci pa 8, in drugič, da ni on sam od svojih listov prejel niti še pennyja honorarja.

Po 23 letih se je vrnil iz ujetništva

V Stanislavov na Poljskem se je vrnil po 23-letnem bivanju na Daljnem vzhodu Edvard Skringer, ki je v tem mestu doma in ki je bil 1914. poveljnik neke avstrijske podmornice.

Podmornico so nasprotniki ob začetku vojne uničili in domnevali so, da je Skringer z ostalimi člani njene posadke izgubil življenje. Kakor pa sedaj sam pripoveduje, ga je rešila neka ribiška ladja. Dolgotrajna bolezen in drugi doživljaji so ga ovirali skoraj četrto stoletja, da bi se vrnil domov.

Tekma natakarejev v Brnu

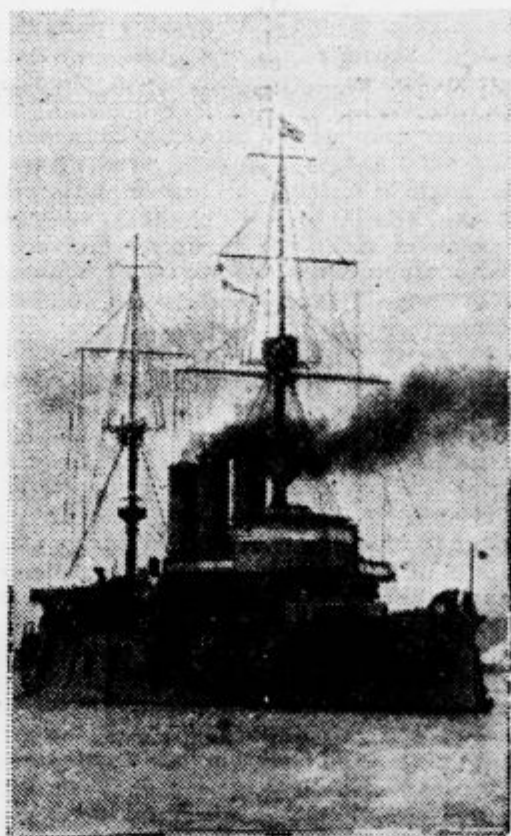
V Brnu se bo vršila te dni hitrostna tekma med natakariji. Spored te tekme obsega naslednje točke: Tek z ovirami s kozarcem vina na podstavku, tek z ovirami z dvema jajcema na krožniku, odpiranje steklenice in natakanje.

Brnski gostinski obrati so sestavili tudi »štetne petice«, ki bodo tekmovali v hitri postrežbi in hitrem pogrinjanju mize. Zmagovalec prejme poleg nagrade naslov najhitrejšega brnskega natakarija v letu 1937-38.

Vojna na filmskem platnu

V ameriških kinematografih kažejo ta čas tedenske reportaže s kitajskih bojišč, ki podajajo vse grozote tamkajšnjega klana. Pred temi reportažami se pojavlja na platnu naslednji napis: »Prizadelo bo vaše živce — toda takšna je vojna! Necenzurirano!«

Japonska križarka »Idzumo«

katero je napadlo dvajset kitajskih »živih torpedov«. Napadalcu so umrli junaške smrti preden so mogli izvršiti napad na ladjo

Katera izmed teh bo kraljica?

Za letošnji naslov miss Amerike se poteguje nič manj ko 49 krasotic, ki so se zbrale, da se predstavijo usodni komisiji v Atlantic-Cityju

Kako so ga zaščitili

Zastražena pot Mussolinija skozi Avstrijo

Zavarovanje železniške proge od Brennerja preko Innsbrucka do Kufsteina, ki je dolga okrog 110 km in po kateri se je vozil italijanski ministrski predsednik v Nemčijo in nazaj, je postavilo na avstrijske varnostne oblasti največje zahteve. Tudi železniška uprava je ukrenila vse potrebno.

V splošnem je stražilo odprte dele proge do Innsbrucka in od Innsbrucka orožništvo, območje tirolske prestolnice pa je čuvala zvezna policija. Razen tega so pritegnili k sodelovanju zvezno vojsko in frontno milico. Straže so stale ob progi od 24. do konca septembra. Med poedinimi dvojimi stražami je bila razdalja tolikšna, da so se lahko sporazumevale s

klci. Ponoči so straže ojačevali. V Innsbrucku so zastražili poedine loke viadukta od glavne postaje do Innskakega mosta.

V hišah vzdolž proge so prijeli vse osebe, ki so bivale v njih neprijavljene. 24. septembra so zaprli vsa podstrešja, dan nato so morala biti vsa okna zaprta, kajti tedaj se je Mussolini vozil mimo. Cestni promet s prometom cestnih železnih vred so ta čas zaprli.

V času, ko je bil Mussolini v Nemčiji, so stražno službo ob tej progi malo omejili, splošni potniški promet pa so še vedno strogo nadzirali. 24. ur, preden se je italijanski diktator vrnil, so stražno službo spet ojačili.

Ukradel je — svojo lastno dediščino!

Tat in okradenec se čutita srečna ...

Da bi kdo okradel samega sebe, je slišati zelo čudno, pa se je zadnjič le zgodilo v Milanu. Mlad mož iz okolice Mošene se je pred časom preselil s svojo ženo v Milan. Tam je začel v težak gospodarski položaj. Ko se je Giovanni, kakor se imenuje mladi mož, vozil s cestno železnico, je opazil poleg sebe dobro oblečenega gospoda, ki mu je iz odprtega žepa v suknji zijala debela listnica. Giovanni je pollezel velik izkustveni, postal je tat. V listnici je bilo denarja in vrednostnih papirjev za 130.000 lir.

Nekoliko ur pozneje je bil okradeni gošopod obiskal tatar, predstavil se mu je za notarja in začel jadikovati, kaj se mu je hudega zgodilo: izgnila mu je listnica s

130.000 lirami. Prav to svoto bi moral izročiti Giovanni kot dedščino po nekem sorodniku. Giovanni je po teh besedah pobegnil. Čez nekoliko časa je pa vendarle zbral toliko poguma, da je priznal resnico. In tak ko se je ta neverjetna zgodba srečno končala za tatu in okradenca.

Mussolini je zbolel?

»Daily Herald« poroča iz Berlina, da se je italijanski ministrski predsednik v hudem dežju med prireditvami v berlinskem olimpijskem stadionu zelo prehladil. Takoj po manifestacijah, ki so se vršile tam, se je vrnil v palačo državnega predsednika in je moral v posteljo.

Moderna ulica v Šanghaju

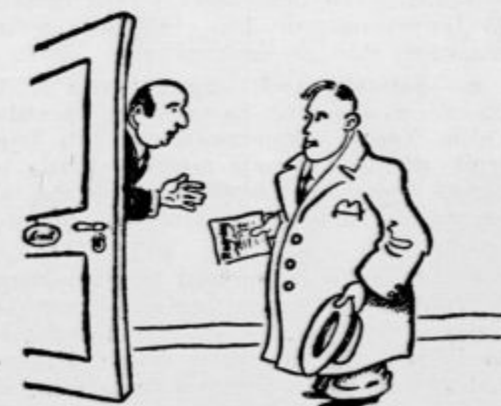

tako svana Nanking Road, ki je bila po časa japonskega bombardiranja mesta čisto objekt letalskih napadov. Ulica leži v mednarodni koncesiji

ANEKDOTA

Francoski slikar Horace Vernet se je vozil nekoč iz Pariza v Versailles in v njegovem oddelku sta bili dve dami, ki ju ni poznal, a sta menda oni poznali njega. Opazovali sta ga in sta rekli kakšno nič preveč laskavo o njegovi malo negovani zunanosti. To ga je jezilo. Ko je vozil vlak skozi predor pri St. Cloudu in je bilo v oddelku popolnoma temno, je Vernet dvakrat glasno poljubil hrbet svoje roke. Vlak je prišel spet na dan in Vernet je ugotovil, da sta dami debelo gledali druga drugo. Vsaka je o drugi menila, da je slikarja poljubila. Kmalu potem je slikar izstopil, prej pa se je poslovil s škodoželjnim glasom od obeh sopotnic, ki sta postali vsi trije: »Gospé, še dolgo si bom beil glavo z vprašanjem, katera izmed vaju me je prav za prav poljubila!«

VSAK DAN ENA

»Dober dan! Prinesel sem račun.«
»Račun? Plačam jutri!«
»Jutri plačate? — Torej dober dan ju-
(Politiken)«

Slike s srečanja dveh diktatorjev na nemških tleh

Na levi: Mussolini in Hitler na Meklenburškem, kjer so se odigravali jesenski manevri nemške vojske pod vodstvom maršala Blomberga — Na desni: Diktatorja korakata h grobovom žrtev narodno-socialističnega gibanja iz l. 1923

Rafael Sabatini

MORSKI KRAGULI

Gusarski roman

»Ne zelo, Oliver.«

»Kako ne zelo?« Nekaj v njenem glasu in pogledu ga je spravljalo v zmešnjavo. Ta čas, ko je spodaj naraščal hrup glasov, je naglo pristopil k nji.

»To, kar ima on za štoridjo, je čapja — bela čapja. In bela barva nadomestuje v grboslovju srebrno, jeli?«

»Seveda, a kaj sledi iz tega?«

»Ali še vedno ne razumeš? Ladja mora biti »Srebrna čapja.«

Osuplo jo je pogledal: »Bogme malo mi je mar, ali je »Srebrna čapja« ali »Zlata koblica!« Kaj hočeš reči?«

»Ladja sira Johna je — sira Johna Killigrewa. Ko — ko si ti — prišel v Arwenack, je bila pripravljena za odhod. Sir John je bil namenjen v Indijo, a potem — ali ne razumeš? — je iz ljubezni do mene odplul za nami, v praznem upanju, da nas prehiti, preden dospemo v Alžir.«

»Tako mi luči božje!« je smehoma vzkliknil Sakr el Bahr, »potem prihaja za nekaj dni prepozno!«

79

njegova žena ni našla odnosa pri Roussu. Še vedno je napeto in toježe strmel na vanj.

»Vendar mi je dobro došlo, je sir Oliver nadaljeval; »sepa, naj je bila še tako slaba, ga je prišla iz samih nebes.«

»Ali bi...?« Glas ji je zajeknil. Nato: »Ali bi se bilo mogoče sporazumeti s njim?«

»Ne le mogoče, ampak gotovo; samo misliti je treba, da najdeva pot. Lahka reč kakopak ne bo.«

»In ti bi to storil?« je vprašala, in v njenem glasu je bilo čuti rahel dvom.

»Z veseljem, je odvrnil, »ko druge poti ne vidim. Seveda bo stal nekaj življenja, je dodal, »a nazadnje — — — Namesto da bi dokončal stavek, je skomignil z rameni.

»Oh ne, nikar! Ne za to ceno!« se je uprla. A kakko naj bi bil ugani, da je bila edina cena, na katero je mislila, njegovo lastno življenje, ki bi bilo po njenem prepričanju zaigrano, kakor hitro bi poklicala »Srebrno čapjo« na pomoč? Preden ji je utegnil odgovoriti, se je zgodilo nekaj, kar je odvrnilo njegovo pozornost. V hrumenju posadke se je bila oglasila zamolkla grožnja. In zdajci sta se začula dva ali trije glasovi, ki so terjali, naj Asad neugotoma odpluje na morje in jih reši iz toli nevarnega sosedstva. Krivec rabuke je bil Marzak. Ta je bil prvi izrekel bojzljivi predlog, in njegov predlog, in njegov strah je bil okužil ostale.

Asad se je vzruševal v vsej svoji mogočnosti in upri oči, ki so bile ukrotili že nekateri hujši trušci, mo tri predstave tega dela in sicer 5., 6. in 11. oktobra, ker morata nato gospa Pija in Pino Mlakar v Zagreb odnosno v Curih na angažma. Zato prav posebno opozarjamo na te tri izvedbe.

Jubilej dela prvakinja beograjskega narodnega gledališča

27. septembra je proslavljala petindvajsetletnico svojega gledališkega dela znana prvakinja beograjskega narodnega gledališča ga. Anka Vrbaničeva. Jubilejka se je pojavila na odru v eni izmed svojih najboljših vlog in sicer kot Filalmenta v Molierovih »Učenih ženah«.

Anka Vrbaničeva je s vsega početka svoje gledališke kariere igrala izključno klasične vloge, dokler se ni nekega dne pojavila v njej nekaj, kar je moralo že dolgo kiliti. To je bil njen veliki dar za komiko. V tej smeri je nadaljevala svoje delo in dosegla končno vidne rezultate, pa tudi priznanje strokovnih kritikov, ki so se izrazili, da je v nekaterih vlogah neprekosljiva. V celoti obvlada Vrbaničeva 165 vlog iz klasičnega in komičnega repertoarja. Materske vloge so v njeni interpretaciji našle poseben izraz. Tako je na primer ena izmed najboljših njenih vlog Majka Jugovića poleg drugih odličnih vlog, v katerih je Vrbaničeva mogla izraziti vse najboljše lastnosti svojega velikega igralskega talenta.

Zapiski

Življenje in svet prinese v prihodnji številki uvodni članek »Ljudje kamene dobe v našem stoletju, dalje članek »Kako se življali zdravijo«. Dr. Anton Debeljak končuje svoj potopis »V deželo dveh tisoč jam«. Sledi članek Frana Šramka »Učiteljica pri-poveduje, nato ga Dumasovi »Trije mušketirji« iz izbranih Noretrandersovih ilustracijami. Rubrike »Iz literarnega sveta«, »tehnični obzorniki«, »Za ljubitelje evellie«, »Praktične novosti«, »Za bistre glave« in »Sah«, zaključujejo pestro ilustrirano številko.

S P O R T

Jutrišnji spored pri nas
Tekme za blagajno LNP bodo predvsem v Ljubljani, Mariboru in Celju, nekaj pa tudi po deželi

Za jutrišnji podsvetni dan so na sporedu tekme v Ljubljani, v Celju, Mariboru, pa v Čakovcu, na Jesenicah, v Ptuj in v Trbovljah. To so obenem naša najvažnejša sportna središča, ki naj pokažejo, kaj premorejo v nogometu.

V Ljubljani na treh igriščih
Dopolodne bodo igrali na igriščih Reke in Mladike. Na Tržaški cesti bosta nastopila kot prvi par Reka in Grafika, nato Jadran in Svoboda, naposled zmagovalca iz gornjih dveh tekem. Zmagovalca je težko določiti v naprej, ker so partnerji precej enako močni. — Vpopredne bodo igrali na Mladiki: Mars—Korotan in Mladika—Moste. Če ne bo šlo kaj narobe, bo bržkone zmagača v finalni tekmi Mladika, ki se je posebno v zadnjem času precej ojačila. — Oba zmagovalca igraata popoldne na igrišču Hermesa kot prvi par, sledi par Hermes—Ljubljana, končno zmagovalca iz obeh prvih tekem. — Spored je za Ljubljano zelo pester, vsega bo devet tekem na treh igriščih, ki se pa bodo igrala v skrajnem času 2x30 minut.

Maribor—Ljubljana

Spomladsi so Mariborčani izgubili 1:3. Takrat so imeli za nasprotnika kompletno prvo garnituro Ljubljane. Po nedeljski tekmi z Jedinstvom je nekaj igralcev Ljubljane nerahlih, zato je moral podsvetni kapetan poseči po drugi kombinaciji. Tudi je moral porazdeliti nekaj igralcev v moštvo, ki bo nastopilo proti Celjancem. Tako imajo Mariborčani, ki prav sedaj razpolagajo z lepo izbiro igralcev, zelo ugodno priliko, da malo zadržijo spomladanski neuspeh.

Celje—Ljubljana

Celjski klub niso vsak zase, vsaj komikor je videti po rezultatih v prvenstvu, najmočnejši v podsvetju. Imajo pa vsak po nekaj prav dobrih igralcev, ki bodo, povezani v reprezentativno moštvo, gotovo dali dober odpor ljubljanskemu moštvo. Celjska publika bo imela s to prireditvijo redko priliko, da vidi na terenu svoje najboljšie igralce in gotovo ne bo hotela prilike zamuditi.

Kapetan Okrožnega odbora LNP v Celju je sestavljal sledečo postavbo: (O) — Zupanc (C), Kijučar (O) — Volkar (C), Suholežnik (A), Goršek (A) — Zorko (O), Gobec (C), Dobrajc (C), Trnovšek (O), Schuth (A). Rezerve: Koradžija (O), Škeri (C), Orei (A). V reprezentaciji Ljubljane bodo igrali člani SK Ljubljane, Jadrana, Hermesa, Svobode, Reke in Mladike. Tek-

mo bo sodil g. Veble. Ob 14.30 se bo pričela predtekma kombinirane mladine Olimpija in Atletični proti kombinirani mladini Celja in Jugoslavije. Predtekma bo sodil g. Presinger.

In ostale tekme

Na Jesenicah se bosta srečala Bratstvo in Kovinar. Odkar sta po razredih ločena, ne tekmujeata med seboj, tako da bo »derby« dobrodošel za reševanje lokalnega pretežja.

V Ptuj igraata tudi domača rivala Ptuj in Drava. Sicer sta pred nedavnim dobila svojo obilgato prvenstveno tekmo, sedaj bo pa poraženec imel priliko, da se vsaj v prijateljski tekmi potolaži z boljšim uspehom.

Trbovlje ima na dnevnem redu brzi turnir vseh štirih svojih klubov. Tudi v Trbovljah je v zadnjih časih nastala »ločitev« po razredih. Sedaj bo prilika, da se zmagajo vsi v skupnem tekmovalju. Vse kaže, da bodo Amaterci najmočnejši.

Naposled je še v Čakovcu tekma ČSK—Lendava. Domačina se nista hotela sporazumeti za nastop, pa je ČSK povabil sosednjo Lendavo. Ker imajo v Čakovcu še mnogo smisla tudi za prijateljske tekme, je uspeh prireditve kolikor toliko zajamčen.

Vnos spored je precej premišljeno sestavljen, mnogim sodelujejo in vendar ni prevelike režije. Če bo le vreme naklonjeno, bo sportni in praktični efekt precejšen.

V nekaj vrstah

Za jutrišnji dvojni dvoboj jugoslovenskih in češkoslovenskih nogometašev v Pragi in Zagrebu so zdaj zaključene vse priprave. Naša državna reprezentanca je v teku večernjega dneva že prispela v Prago. Pred odhodom iz Zagreba je bila na igrišču Gradjanskega brez širšega občinstva odigrana še zadnja tekma za trening, v kateri pa naši »beli orli« niso nastopili kompletni. Za nasprotnika so imeli kombinirano in dovolj ambiciozno moštvo Gradjanskega, ki mu je povzročilo toliko dela, da se je prvi polčas sploh končal z njegovo zmago 2:0 in so šele po odmoru reprezentanti izraznoli rezultat. V ostalem pa je savezni kapetan Popović dal igro predčasno zaključiti. Kljub temu, da je češkoslovaška reprezentanca letos precej slaba in so tamkaj odpovedali celo važna druga mednarodna srečanja, se poznavalci naše enajstorice bolj bojijo Prage kakor pa Varšave. Kaže namreč, da bodo hoteli četi v jutrišnji tekmi popraviti svoj moš-

omajani sloves po zadnjem katastrofalnem neuspehu v Budimpešti.

Naš drugi najboljši teniški igralec Pallada je te dni sodeloval na mednarodnem teniškem turnirju v italijanskem mestu Varese. Pallada je spet enkrat dokazal svojo veliko formo in je najprej porazil nemškega igralca v Davisovem pokalu Lunda s 6:0 in 6:1, nato pa vrgel iz konkurence še avstrijskega prvaka Bawarowskega s 6:4, 6:2. V finalu se je srečal z italijanskim prvakom Palmierijem in je ostal zmagovalac tudi v tej tekmi po štirih setih s 6:1, 6:1, 2:6 in 6:1. Ta Palladova zmaga je tem večjega pomena zato, ker bodo morali Pallada in njegovi tovariši v teku tega meseca na važno srečanje še enkrat v Italijo.

V dnevih od 16. do 18. t. m. bo namreč v Milano zadnja tekma v letošnjem konkurenca za srednjeevropski pokal med Italijo in Jugoslavijo. To srečanje sicer ne bo spremenilo letošnjega vrstnega reda posameznih držav, ker je Poljska s tremi zmagami in šestimi točkami za letos sploh zmagovalna na prvem mestu, vendar pa je od nje zelo odvisen dokončni placement vseh sodelujočih držav, ko bo drugo leto to tekmovalce dokončno zaključeno.

V Beogradu sta v četrtek odigrali nenavadno dobro obiskano tekmo za trening dve enajstorici, Beograda in BSKa, ki se je končala s 4:4 (2:3). Na tej tekmi je bila izbrana najboljša enajstorica Beograda, ki bo to nedeljo na domačih tleh igrala proti reprezentanci Subotice.

Teniško klubsko prvenstvo SK Ilirije

Danes popoldne in jutri dopoldne na igriščih pod Cerkovinim gradom
Danes se bodo pričele na prostorih Ilirije pod Cerkovinim gradom teniške tekme za klubsko prvenstvo, katerih se bodo udeležili vsi njeni najboljši igralci. Zato se nam obetajo zanimive partije, med njimi srečanje Šivčič—Smerdu, ki bosta sedaj prvič pomerila svoje moči. Za naslov prvaka tekmujejo še Branko, Truden in Gogala ter vsi ostali klubovi tekmovalci. Tekme bodo popoldne ob pol 15. dalje in se bodo nadaljevale v nedeljo zjutraj. Tudi finalne igre se bodo pričele že danes, da tekmovalci ne bodo preobremenjeni.

Lahkoatletski dvoboj med junorji Concordije in Ilirije je bil po naši večerajšnji objavi sklenjen za jutri popoldne ob 15. na telovadišču Ljubljanskega Sokola. Spored naj bi bil obsegal naslednje discipline: 100 m, met krogla, skok v višino, met diska, skok v daljino, 200 m, met kopja, skok ob palici in stafeto 4x100 m. Ker napoveduje eden zagrebških listov — prav tako za jutri popoldne — tekmovalce za klubsko prvenstvo Concordijinih junorjev v Zagrebu, je sedaj Ilirija kljub potnem dogovoru vendarle v dvomih ali bo prireditelj sploh izvedliva. O rezultatu dodatnih razgovorov bomo poročali jutri.

SK Ljubljana. Postava moštva, ki bo igrala na turnirju za podsvetno blagajno, je razvidna na običajnem mestu. Ligno moštvo trenira v nedeljo ob 9.

Prijave dirkačev za medklubsko gorske dirke na Turjak, ki bodo dne 10. t. m. ob 13., sprejema mehanična delavnica in trgovina koles Adamič in Jerjal na Celovski cesti za »Kmetovce gostilno«. Dirkači se opozarjajo, da se prijaviijo do petka, 8. t. m., kajti za poznejše prijave bo dvojna prijavina.

Službeno iz LNP. Namesto zadržanih in obolenih igralcev imenujem za reprezentanco v Mariboru Zitnika II., namesto Šiške, v Celju pa Šerčerja in Derendo (Hermes) namesto zadržanega Legata in Erberja. Ponovno opozarjam, da bo drevi ob 19.30 sestanek za vse določene igralce. Pfundner Viljem s. r. pods. kapetan.

SK Mars: Drevi ob 21. obvezen članski sestanek zaradi podsvetnega dneva. Zaradi važnosti tekem polnoštevilo! Nacelnik.

Naše gledališče

D R A M A

Začetek ob 20. uri

Sobota, 2. oktobra: Vinjariji. Red A.
Nedelja, 3. oktobra: Beraška opera. Izven.
Ponedeljek, 4. oktobra: zaprto.

O P E R A

Začetek ob 20. uri

Sobota, 2. oktobra: Evangeljinik. Premierski abonma.

Nedelja, 3. oktobra: Pod to gore zeleno. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Ponedeljek, 4. oktobra: Zaprto.

Torek, 5. oktobra: Vrag na vasi, balet. Gostujejo Pia in Pino Mlakar ter del zagrebškega baleta. Premiera. Izven.

Sreda, 6. oktobra: Vrag na vasi, balet. Gostujejo Pia in Pino Mlakar ter del zagrebškega baleta. Izven.

Gostovanje g. Josipa Gostića. 2. oktobra se otvori operna sezona z Kienzlovo opero »Evangeljinik«. Ljubitelji gledališča bodo ob tej priliki gotovo z veseljem pozdravili nastop našega prijateljskega tenorja Gostića, ki bo pel naslovno partijo. Kompo-

z dragulji okovani črtaj krive sablje, vendar se jo je bal izdreti iz nožnice. Zato se je pa ves strup njegove duše kžil na Marzak: »Zdaj imaš, morec! To je tvoje strahopetno delo! Le glej, kakšnega pečenčiča si priključil s svojim bahjim nasvetom. Ti da bi ukazoval galeji? Ti hočeš biti bojevnik na morju? Mar bi mi bil Allah postil smrt, ne pa da me je osramoti s takšnim sinom!«

Marzak se je kar priključil pod ploho teh srditih besed, boječ se, da ne bi prišlo za njimi še kaj hujšega. Ni se upal odgovoriti, ni se upal opravičevati, da, skoraj že dihati na.

Rozamunda v svojem razburjenju je bila stopila naprej in je stala zdaj tik zraven Salar el Bahra. »Bog mama pošlji pomoč, je rekla z vročim glasom. »Tu je tvoja prilika! Ti ljudje te bodo ubogali.«

Ozrl se je nanjo in se nasmešnil njeni vneim: »Da, Rozamunda, ubogali me bodo,« je dejal, in v tem trenutku je bil njegov sklep storjen.

Dasi je bilo na prvi pogled najbolj pametno, mirno »ustati« v tem skirvališču, kar je bila verjetnost odkritja zelo majhna, je imelo po drugi strani vendar tudi moštvo prav. Če bi odpulili na morje, bi mogli utiti daleč naprej, preden bi sovražna ladja utegnla dvigniti sidra in bi se pri tej slabotni sapi lahko smejali preganjalcu, navezanemu samo na jadra. Edina nevarnost so bili topovi galeone, a Salar el Bahr je po izkušnji vedel, da ta nevarnost ni Bog si ga vedi kako velika.

nist Kienzl spada med solidne glasbenike ter je ustvaril z »Evangeljinikom« opero ljudskega značaja. Glasba je preprosta in prav radi tega zelo priklupna. V operi bo sodeloval mladinski zbor prof. Randigaja. Muzikalno vodstvo: dirigent štritor, režija: prof. Šest. Predstava bo za premierski abonma.

Balet »Vrag na vasi« je obsežno glasbeno in koreografsko delo, ki izpolni cel večer. Glasba Frana Lhotke je polna pester ritmike, ki omogoča koreografu, da ustvarja na njeni osnovi vse svoje še tako drzne plesne domisleke. Glasba je vsled vedno menjajočega se ritma v svoji izvedbi izredno težka, zato pa tembolj zanimiva in silkovita, pa tudi melodiozna, saj je v njej porabljen marsikateri motiv iz izredno bogatega hrvaškega narodnega folklorja. Osnova cele glasbe, kakor tudi baleta sploh, pa je groteskana. Pia in Pino Mlakar sta avtorja koreografskega dela tega baleta in pleseta v njem tudi obe glavni vlogi in sicer zažubljene par Jelo in Mirka. Poleg njih je najvažnejša vloga vraga. Koreografija tega baleta jima je popolnoma uspela, kar so pokazale vse dosedanje izvedbe v Zürichu, Bernu in Karlsruhe. Popolnoma jima je uspelo, da so tako posamezni plesi (Zagreb), kakor tudi ansambli v vseh osemih scenah vselej zanimivi in izredno živahni. Vse je novo, ničesar baletno stereotipnega. V obeh vlogah, ki jih pleseta, pa sta pokazala vse svoje umetniške vrline, ki so jim dale v tujini sloves prave umetnosti in splošnega obdobjanja. Balet »Vrag na vasi« bo kmalovo prvo predstavo v Ljubljani v torek 5. t. m. prvo reprizo v sredo 6. t. m. in drugo poslednjo dne 11. t. m. Izvedba baleta je izven abonmana. V glavnih vlogah sodelujejo poleg Mlakarjevih tudi člani zagrebškega baleta, vse ansambelske scene pa izvajajo člani ljubljanskega Narodnega gledališča. Muzikalno vodstvo ima ravnatelj Polić.

Mariborsko gledališče

Sobota, 2. oktobra: »Revizor«. Premiera. Otvoritevna predstava.
Nedelja, 3. oktobra: »Najboljša ideja tete Olga«. Premiera.

R A D I O

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih radijskih postaj dobiite v vodilni in bogato ilustrirani slovenski radijski reviji »N a d v a l e«. Mesečna naročnina samo 12 din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knafjeva ulica 5.

Sobota, 2. oktobra

Ljubljana 12: Pester program s plošč. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošča. — 14: Vremenska napoved. — 18: Za delopist igra Radio orkester. — 18.40: Zabavne oddaje v prihodnjem letu (prof. N. Kuret). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanjih politiki. — 20.30: Pratika za mesec oktober ali vinotok. Besedilo napisal g. N. Kuret, izvajajo člani rad. igro. družine. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Koncert Radio orkestra.

Nedelja, 3. oktobra

Ljubljana 8: Vesel nedeljski pozdrav (operi šramel). — 9: Čas, poročila, spored. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz fran. cerkve. — 9.45: Versko predavanje (dr. Ciril Potočnik). — 10: Švicarski ljudski napavi (Malenkov trio). — 11: Otroška ura (vodi gd. Slavica Vencajova). — 11.30: Koncert Radio orkestra. — 13: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 13.15: Plošča. — 17: Kmet. ura: Gospodarska navodila za kmetovalce in tržne cene. — 17.30: Narodne pesmi (plošče). — 18.30: A. Medved: Na ogledih — zvočna igra (člani rad. igro. družine). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Začetek hrvaškega pisanja. — 19.50: Slovenska ura: Volaričeve speve poje g. M. Jug. — Doba tabovor in čitalnik (dr. Joža Lovrenčič). — 20.30: In zdaj: »Dame volijo!«. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Ruske ciganske pesmi poje g. Tajsija Akinfje. — Beograd 17.30: Vojaška godba in plošče. — 20.10: Srbski večer. — 21.40: Lahka godba. — Zagreb 20: Tamburaški zbori. — 21: Lahka godba in ples. — Praga 19: Program po napovedi. — Varšava 19.30: Plošče. — 20: Zborovski peje. — 21.15: Zabaven program. — 22.10: Poljske pesmi. — Dunaj 11.45: Simf. koncert. — 12.55: Skladbe po željah. — 16.40: Instrumentil. — 18: Narodne pesmi. — 19.10: Koncert dunajskih simfonikov. — 20.20: Zabaven program. — 21.25: Plošče. — 22.30: Ples. — Berlin 19.10: Vedra glasba. — 20: Praznik čelne. — 22.30: Lahka godba. — München 19.10: Lahka glasba s plošč. — 20: Kakor Berlin. — 22.30: Lahka godba in ples. — Stuttgart 19.30: Plošče. — 20: Prenos iz Berlina. — 21: Nočni koncert.

Iz Trbovelj

t — Danes ob 20. bo v Sokolskem domu trgatve gromja. Vabimo k obilni udeležbi, ker gre čisti dobiček v zlatni fond za Prago.

CENE MALIH OGLASOV

50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 2.— za sifro ali dajanje naslovov plačajo eni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni ta znesek se zaračunava po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na sifro ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem s naročilom, ali pa po poštini položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičejoča se malih oglasov, je naslavljaniti na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Elektromonter
obenem ključavničar, — dobi službo. Ponudbe na Ljubljana, poštini predal 153. 25639-1

Šiviljo
za plešilno, z dolgoletno prakso, dobro in urno delavko, ki se razume tudi na eni-stroje, sprejemem takoj. Anton Filipovič, trikotar, Novi Sad. 29487-1

Pletilje in prešivalke
izurjene, sprejememo na stalno, dobro plačo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 29479-1

Krojaškega pomočnika
za fino, veliko delo, sprejem Smeraj J., Borkinova trg 1. 29129-1

Dobro strojniško
katera je vešča stenografije ter drugih pisarniških del, mlajša mož, sprejemem v trgovsko pisarno. Točne ponudbe z referencami na ogl. odd. Jutra pod sifro »Dobro mlajša mož«. 29152-1

Postrežnico
ki tudi dobro kuha, sprejemem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 29158-1

Frizersko pomočnico
iskam za takoj ali pozneje na Stoeče, istotam sprejemem vajenke. Komar, frizer, Poljanska 13. 29144-1

Kuharico
ki se razume tudi na gospodinjstvo, sprejemem 15. oktobra v veliko hišo. Prednosti imajo starejše z večletno prakso. Plača po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod sifro »Kuharica 24«. 29134-1

Krojaškega pomočnika
za veliko delo in vajenca, sprejemem takoj. — Skrbec, Lj. 29191-1

Mesarskega pomočnika
(Selcher) izurjenega v izdelavi raznovrstnih mesnih izdelkov, samostojnega in sprejemem takoj v službo. Franc Ovirik, mesar in prekajevalec, Površna ul. 1, Ljubljana. 29194-1

Služba išče
Vseka beoda 50 par, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gospodična
mlada, zmožna srbohrvatskega in slovenskega jezika, z znanjem stroještja in stenografije, išče nameščenje kot blaginjska ali pisarniška mož. Cenji ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva«. 29174-2

Zasluzek
Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

SREČKE
iskamo prodajalce srečk — prednost dajemo vrokojemcem, državnim in privatnim uradnikom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srečke«. 270-3

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrova mali oglasnik

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik postane umetni jahač

Na svojem dvorišču je sedel pod hrško kmet Rentačnik in bral »Krepeljskega gospodarja«. Tako vneto je bil zaverovan vanj, da se ni niti zmenil za Kozamurnika, ki se je s svojim belcem zmagoslavno peljal mimo žive meje.

Pouk

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Instruktorja za nemščino
energije in zmožnega — isčem za sedmoletna klasa, gimnazije. Ponudbe z navedbo plače in naslova na ogl. odd. Jutra pod sifro »sedmošolec«. 29184-4

Sedmošolec
daje instrukcije po nizki ceni. Sponzoril pod »Dobro na ogl. odd. Jutra. 29179-4

Prodaj

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ugodno napredaj
radi selitve dobro ohranjene omara za obliko divan, kuhinjska oprema, postelja. Baragova ulica 8, Beograd — Ogled med 12—14. uro. 29178-6

Naslove malih oglasov pošiljamo samo onim, ki pošljejo znamke za 3 din.

Auto, moto

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Motorno kolo
kupim, dobro ohranjeno, — brezhibno in malo voženo, od 250 do 500 ccm, nove tipe, Ing. Cervinka, Krmelj. 25090-10

Obri

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kožuhovalo
se najugodnejše kupi in strokovno izdeli pri Josip Dolenc, Ljubljana, Sv. Petra 19, tel. 22—62. 274-32

Kupim

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Staro pohištvo
raznovrstno, posteljno in vse druge starodavne predmete kupuje GOLOB Marija, Gallusova nabrežje 29, Ljubljana. 29173-7

Lokali

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mlekarna
Novi trg 1 radi nujnega potovanja napredaj. 29169-40

Kapital

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice
vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjem izplačilu izposiže vse bančne, tesarne, krofite in blagovne posle najkvalitetneje

Alojziji Planinšek
trg. ag. bančni poslov. Ljubljana, Beethovnova ul. 14/L, telefon 35 10. 29186-1

Lepo pohištvo

kuhinjo, jedilnico in drugo prodam. Skladišče Ranzinger, dnevno od 2—4. popoldne. 29190-16

Posest

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

11-stanovanjska hiša
asprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 29193-20

Večje število parcel

kompleksov, posestev gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš ter vseh nasprodnih gradbenih strokov in izobraženih posredovalec KUNAVER LUDVIK, Cesta 29 oktobra 6, telefon 27 38. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpologo. 69 26

Stanovanje

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Enosob. stanovanje
lepo, svetlo, oddam eni ali večjemu dvema osebam za 1. november. Idrijska ulica 6 (Stan in dom). 2914-21

Stanovanje 2 sob
kabineta, kuhinje in prilike, oddam za 1. november v Podmilščakovici ulici 14 za Din 300. Vprašati pri hišniku. 29193-21

Komfortno

stanovanje 3 sob, novo renovirano, — oddam na Cesti 39, okt. (Bimski cesti) št. 23. 29187-21

4—5 sobno

stanovanje v vili z vrhom, oddam 1. novembra. Cesta v Rožno dolino 14. 29193-31

Stanovanja

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Odrasla družina
išče dvočno stanovanje za november. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod sifro »Mestov. 29193-21a

Sobo odda

Beoda 1 Din, davka 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Veliko solčno sobo
z dobro domačo hrano, s posebnim vzhodom, oddam takoj v centru mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 29141-33

Opremljeno sobico
s posebnim vzhodom, električno razsvetlilno, takoj oddam. — Oigoy, Gospiska ulica 10/L. 29192-33

2 sstanovalca
sprejemem v sobo s posebnim vzhodom, s hrano ali brez. Cena nizka. Straus M. L. nadstr. Emska cesta 19, Ljubljana. 29192-23

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom, oddam solidnemu gospodu ali dami takoj. Dvorakova ulica 3, II. nad., levo. 29193-23

Opremljeno sobo

v mestu, takoj oddam gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 29181-33

Sobo s kuhinjo
takoj oddam za 2 osebi. — Opremljeno solčno sobo oddam. Poizve se: Jemnik, Gallusova nabrežje 35. 29169-33

Prazno sobo
s separiranim vzhodom, oddam takoj istotam oddam sobo. Hiška, Poljanska c. 20, pritličje, levo. 29197-33

Sobo
lepo opremljeno, s posebnim vzhodom, event. z vso opremo, takoj oddam v centru. Zabjak 6/L, Sturnad. 29177-23

Sobico
oddam z 1 ali 2 posteljami v Društveni ulici 38, Moste. 29175-23

Razno

Za šolarje
obleke, perilo, Hubertus plašče itd. Dober nakup

PRESKER,
Sv. Petra c. 14

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

Naročniki „Jutra“

so zavarovani za 10.000 Din

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Tehnik BANJAI
Ljubljana, Miklošičeva 20

Depresija (potrtost)

Znanstveno je dognano, da regulira »KALEFLUID« sekretarno delovanje vseh žlez, krepi organizem in uravnovesa živčni sistem tako, da postane človek zopet krepak in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. Brezplačno dodatna literatura, zahtevajte Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković. »KALE-FLUID« se dobiva v lekarnah. A. O. ur. 10537/33

Naročniki „Jutra“

so zavarovani za 10.000 Din

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP ST. 23

Oglas reg. pod S. br. 14037-34

BRACE J. JOVANOVIĆA, BEOGRAD, Knez Mihajlova 33, telefon 22-595.

Iz življenja na deželi

RIBNICA. Sokolski zvočni kino Lo predvajal danes ob 20. in jutri ob 15.15 in 20. uri veliki film po znanem romanu »Mesto Anatole«. Za dodatek nov Paramountov zvočni tehnik.

JESENICE. Zvočni kino Radio bo predvajal v soboto in nedeljo ob 20. (ne ob pol 21.), v nedeljo pop. tudi ob 15. večfilm »Pri treh mladenkah« po motivih J. Straussa. Med dodatki glasbeni film »Kabaré filmskih zvezd« ter Paramountov zvočni tehnik. Sledi večfilm »Irena«.

BLD. Zvočni kino predvaja danes in jutri komedijo »Cigansko deklico« in koloriran film »Sveti Miklavž«.

NOVO MESTO. Klub dolejskih visokosolcev v Novem mestu priredi 2. oktobra v Sokolskem domu reprezentančni ples z umetniškimi predprogramom, pri katerem sodelujeta g. Karel Dermovšek in Akademski pevski kvintet. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo učnih knjig, vabimo cenjeno občinstvo, da se zabave udeleži v čim večjem številu.

Iz Kranja

— Ustanovni občni zbor OJNS v Stražišču, ki bi se moral vršiti to nedeljo, je zaradi zadržanosti delegatov iz Ljubljane preložen na poznejši čas.

— Udeležence nedeljske tombole opozarjamo, naj ne hite v bližino odra, da ne povzročajo nepotrebnih gneč. Do odra bodo vodili trije udobni prehodi; ob njih bodo pripravljene sežle. Igra bo potekala hitro. Ob morebitni temi bodo trg mogočno razsvetile 1000 vatne elektr